

JOHN STEINBECK

ALEV

roman

VARLIK YAYINLARI

JOHN STEINBECK

ALEV

Çeviren
Orhan AZIZOĞLU

Beşinci Basılış

VARLIK YAYINEVİ

Bu kitabın ilk baskısı ekim 1951, ikinci baskısı mayıs 1954, üçüncü baskısı kasım 1958, dördüncü baskısı aralık 1964'te yapılmıştır.

ÖNSÖZ

ALEV, yeni bir tarzda, roman-piyes tarzında üçüncü denemem oluyor. Bunu benden önce deneyen oldu mu, pek bilmiyorum. Bundan önce iki kitabım, FARELER VE İNSANLAR ile AY BATARKEN bu tarzdaydı. Bir bakıma buna yeni bir tarz demek yanlış olur. Daha ziyade birçok eski tarzların karışımı bir şey. Kolay okunabilecek bir kısa romandır bu.

Bu şekli tercih edişimin sebepleri çeşitlidir. Ben şahsen piyes okurken zorluk çekerim; bu hususta benim düşüncemde olanlar hayli kabarık bir yekûn tutar. Basılmış piyesler daha çok tiyatro ile yakından ilgisi olanlar, tiyatro öğrencileri yada tiyatroya, düşkün sınırlı kişilerce okunur. Bu şekli tercih edişimin sebeplerinden biri o halde, alışılan nesir tarzında herkesçe okunabilecek bir piyes ortaya çıkarmaktır.

Roman-piyes şeklinin ikinci sebebine gelince, bunun, okuyucuda olduğu kadar aktörler ve rejisör nazarında da piyesi zenginleştirmesidir. Piyeslerdeki “Kırk yaşlarında, iş adamı” gibi alelade tasvir ve tarifler yeteri kadar etki uyandırmaz. Böyle öz, kesin tariflerin karakterlerin yaratılmasını diyalogların kuvvetine ve aktörün sahne kabiliyetine bıraktığı ileri sürülebilir. Bundan başka böyle kısa tariflerin rejisör ve dekoratöre kendi sanat ve hayallerini en geniş ve verimli biçimde işletme imkânlarını verdiği de söylenebilir.

Bütün bu iddialara karşı verilecek cevapları şöyle sıralayabiliriz. Bir, yazarın düşünce ve tasavvurlarının tamamını öğrenmek tiyatro seyircisini olumsuz yolda etkilemez. İki, rejisörün, aktörün ve dekoratörün belli şeylere bağlanması da sözkonusu olmaz; hattâ her şeyin en ufak ayrıntılarına kadar açıklanması onlara yardım bile eder. Üç, piyesi görmeyen ve göremeyecek olanlar lehine bir yardım doğar.

Genellikle nesir yazarlarının kendilerini tiyatro gerekleriyle mükellef tutmadıkları yada onlara uyamadıkları söylenir. Hareket ve olayları sahnenin üç duvarı arasına hapsetmeyi istemezler; kendilerini perde, tablo ve canlı diyaloglarla bağlamayı sevmezler. Alelade piyes bu şekilde bir hayli sınırlamaya tâbi görünüyor; gerçekten de öyledir. Karakterlerin düşünceleri üzerinde, bunlar bariz bir şekilde konuşmalar içinde belirtilmemişse, bir şey yapamazsınız. Yazar; herhangi bir şekilde, fizikî ve teknik bir hareketle sahnede o fikri uyandıracak bir şey yapmazsa, seyircide kendi kendine coğrafi yada tabii bir değişiklik fikri uyanmaz. Olay derli toplu olmalı ve son perde inmeden kişilerden birinin başına muhakkak bir şey gelmelidir. Bütün bu ilkelerin alelade piyeslerde olduğu gibi roman-piyes tarzına da uygulanması gerekir, yalnız fazla olarak kısalık aranır.

Madalyonun öte yanında tiyatronun her bakımdan dörtbaşı mamurluk ve uyulması gerekli ilkeleri ve fikri yada maddî bir müphemliği ifade etme imkânsızlığı vardır. Açık, sade ve kısa olmak zorundasınız. İsrraftan, uzun tahlillerden, ana konudan ayrılıştan ve gösteriştan kaçınacaksınız. Her iyi piyeste olduğu gibi, olay ve hareketler canlı, dinamik olmalı ve dramatik çözümlüşler doğrudan doğruya kişilerin kendinde belirmelidir.

Tekniğin zorluğu da ayrı bir mesele. Piyes yazmada bütün tecrübesi maddî unsurları rejisöre yada dekoratöre bırakmak olan bir yazar, tasvirleri bir romancı ve hikayeci kadar başarı ile kullanmayı beceremez. Öte yanda romancı da tasvir ve tahlillerini diyaloglar içinde anlatmayı bilmediğinden, tiyatroda uyulması mecburî olan kuruluş ilkelerinden kaçmağa çalışır. Bir yazar hikâyesini yazmadan önce onu gözleri önünde görmeğe, yaşatmağa alışmamışsa, bu tarz çalışması hiç de verimli olmaz.

Bütün bu zorluklarına karşılık roman-piyes şeklindeki çalışma hayli olumlu sonuç verir.

Piyese daha geniş bir okunma fırsatı, romana uzun boylu değişiklik yapılmadan sahneye konma imkânı verir. Buna göre bu, gayet mantıkî bir tarzdır ve uzun boylu düşünülüp incelenmesi yerinde olur.

John STEINBECK

I

SİRK

Giyinme çadırının yeşil ot lekeleri, kahverengimsi su benekleri ve yol yol küf izleriyle asıl rengini kaybetmiş bez duvarlarından güneş pırıltıları geliyordu. Kara ve dövülmüş toprak zemin üzerinde yer yer saman serpintileri vardı. Bez duvarlardan birinin yanında çemberli ve köşeleri demirli, bir hayli kullanıldığı besbelli büyük bir sandık duruyordu. Kapağı yukarı kaldırılmış, içindeki ayna meydana çıkmıştı.

Joe Saul, sandığın Önünde portatif bir iskemleye oturmuştu. Sadece terliklerini, bacağına iyice yapışan dar pantolonunu giymiş, beline kadar çıplaktı. Yüzünü boyalı pudra ile sararttıktan sonra gözlerini gelişigüzel siyaha boyadı.

Orta yaşlı, çevik, tığ gibi bir adamdı Joe Saul. Yüz kasları iyice gerilmiş, boynundakiler parmak parmak dışarı fırlamıştı. Kollarının altında maviş maviş damarları görünen derisi bembeyazdı. Kol kasları; yük kaldırmanın hasıl ettiği boğum boğumluluk yerine, hep asılmak ve sallamak yüzünden uzun uzundu. Elleri bembeyazdı, enli yassı parmaklarının altıyla avuçları demirden ve ipten nasırlaşmıştı.

Joe Saul'un yüzü sert ve biraz çiçek bozuğuydu. Kenarları siyah kalemle iyice boyanmış iri gözleri ışıl ışıl yanıyordu. Makyajını bitirdikten sonra sandıktaki bir kutudan bir şişe siyah saç boyası çıkarıp bir fırça ile bilhassa şakaklarında ağarmaya yüz tutmuş gür saçlarını boyamağa başladı. Sonra pudrayı, şişeleri, boyları toplayarak düzenli bir şekilde tekrar sandığına yerleştirdi. Gömleğini giyip bez kemerini ince beline taktı. Kemerin altından belli belirsiz bir şişkinlik, bir göbek farkediliyordu. Sandalyesinde arkaya doğru dayanıp kollarını gerdi; alnındaki damarlar parmak parmak dışarı fırlamıştı.

Dışarıda devam eden revünün gürültüsü, yapılacak numarayı haber veren çığırkanın sesi, meddahın çığlıkları ve bandonun çaldığı valsın nağmeleri, gülen, konuşan kalabalığın uğultusuna karışarak giyinme odasına kadar yansiyordu. Daha yakında, bir aslanın kükreyişi, fillerin homurtusu, domuzların bağrışmaları, huysuz atların sabırsız kişnemeleri sirk trombonunun sesiyle birbirine karışıyordu.

Joe Saul kollarını gerip ayaklarının ucuna doğru baktı. Dışarıdan kapıyı vurma yerine üç ıslık sesi gelmişti.

“Gir!” dedi Joe Saul. Kapı yerine geçen perdenin aralığından dostu Ed içeri süzüldü. Ed, iri yarı, uzun boylu, Joe Saul'dan daha şişman, herhalde ondan daha ağır bir adamdı. O da giyinmiş, makyajını yapmıştı. Boynunda, ayak ve kol bileklerinde kat kat kabarık yaka ve yenleri olan, üzeri kırmızı benekli bol beyaz soytarı tulumunu ve uzun sivri uçları kıvrılmış ayakkabılarını giymişti. Yüzü bembeyaz, kırmızı lâstikten burnu pırıl pırıl, siyaha boyanmış ağzı pek kederli ve gözkapakları siyahtı. Geniş alnına ters çevrilmiş V'lere benzer hayret ifade eden çizgiler çekmişti. Yüzüne şaşkınlığa benzer karışık bir ifade vermişti; kısacası yalnız gür siyah saçlarıyla elleri kendine aitti. Kenarlarından parlak kırmızı saçlar sarkan kel başlığını ve takma ellerini henüz elinde tutuyordu.

Joe Saul sandığın kapağını örterek oturması için yer hazırladı. Ed, parakasını ve ellerini sandığın üstüne bırakıp bir kenarına oturdu, o kocaman salapurya ayaklarını hafifçe ileri geri sallıyordu.

“Mordeen nerede?” diye sordu.

Joe Saul: “Mrs. Malloy'un çocuğuna bakmaya gitti.” diye cevap verdi. “Mrs. Malloy, oğlu Tom'a

para göndermek için postahaneye kadar gitmiş de.” Monoton bir sesle konuşuyordu. “Oğlu Tom, kolejde okuyor biliyorsun.”

Joe Saul yerinde doğrulup vücudunu gerdi. “Dostum Ed, eminim ki Mrs. Malloy’un on dokuz yaşında, kolejde okuyan bir oğlu olduğunu ilk defa söylemiyorum. Daha önce de biliyordun bunu, değil mi Ed? Bunu hiç olmazsa yüz bin defa işitmedin mi?”

Ed ağzını açtı; kıpkırmızı dili bembeyaz dişleri görünüyordu. “Kızma be, Joe Saul,” dedi. “Ne anasına, ne oğluna kız.”

“Kızan kim?”

Joe Saul arkaya abanmış, eliyle hafif hatif dizine vurmağa başlamıştı. “İyi, hoş bir kadıncağızdır,” diye devam etti. “Hem senin de koleje giden bir oğlun olsaydı, sen de takdirî ilâhiden bir şeyler hissederdin kafanın içinde. Ona kızmıyorum ki, hoşuma gidiyor. İyi, hoş kadıncağızdır.”

“Bak işte gördün mü, şimdi de sinirleniyorsun.”

“Hayır.”

Ed, arkadaşının dizinin üstünde sallanan eline baktı. “Bunu ilk defa yapıyorsun. Sinirlerinin bozulduğuna işaret.” Artık kendisi de ayağını sallamıyordu.

Joe Saul sallanan eline baktı. “Elimi salladığının farkında değildim,” diye söylendi. “Ama haklısın Ed, içimde bir sıkıntı, bir huzursuzluk var. Sanki derimin altına bir kurt girmiş gibi geliyor.”

“Nihayet mesele aydınlanıyor Joe Saul. Bu, beni şaşırtmıyor, sadece niye bu kadar geç kaldı diye merak ediyorum. Çok geç kaldı, acaba niye böyle oldu dersin? Cathy öleli üç yıl oldu. Karımı kaybettiğin zaman gayet makul, metin davrandın. O zaman sinirlerin böyle bozuk değildi. Sonra Kuzen Will düşüp öldü, o zaman da sinirli değildin. Victor iyi oyun arkadaşı değil mi? Hani sen öyle demiştin de. Hem bunca nesildir bir Saul’un fileyi tutturamayışı ilk defa olmuyor ya!.. Ne oldu sana Joe Saul? Nen var? Etrafindakileri de üzüyor, sıcak bir yaz akşamı gibi çevrene sıkıntı bulutları topluyorsun.”

Joe Saul salladığı eline baktı bir süre, sonra sallantıya engel olmak için ellerini kavuşturdu. “Victor fena değil,” diye söylendi. “Belki Kuzen Will’den de iyi. Mesele alışkanlıkta. Kuzen Will’in her şeyini bilirdim; nefes alışımı, damarlarının atışını, her şeyini bilirdim. O, benim kendi canım, kendi kanımdı. Biz ikimiz binlerce yılın meydana getirdiği varlıklardık. Oysa Victor için düşünmem, ne yapacağını hesaplamam lâzım. Kuzen Will ile benim sinirlerim birbirine bitişik gibiydi. Belki Victor’a da alışırım, ama ne de olsa yabancı. Kanı benim kanımdan değil. Atalarımın bir parça taşıyor.”

Dışarıda oynak, hızlı bir uvertür çalan bandonun sesi duyuldu.

“Mordeen de hazır mı, Joe Saul?”

“Tabiî, yoksa gider miydi?” Elleri yine kendi kendine sallanmaya başlamıştı. Ed bu hareketi farketti.

“Sinirden mi bu? Böyle şeyleri çok gördüm. Ellerinden mi korkuyorsun yoksa? Kör olmak üzere olan bir adam görmüştüm, delice oraya buraya koşup sonradan hatırlayabilmek için renklere, eşyalara bakıyordu. Kör olduğu zaman renklerin çeşitlerini unutmaktan korkuyordu. Senin ellerin de seni üzmüyor ya?”

“Sanmam. Hem ne var üzülecek? Şimdiye kadar salıncağı hiç kaçırdığı olmadı ki!”

Ed eğilip Joe Saul’un koluna dokundu, “Joe Saul, bir sual, hususî bir sual soracak kadar yakın mıyım sana?” diye sordu.

“Her zaman.”

“Mordeen için mi üzülüyorsun? Onda mı bir şey var acaba?”

“Hayır, asla.”

“Emin misin?”

“Eminim.”

“İyi kız, iyi kan, Joe Saul. Hem genç, hem çok iyi. Ona şüphe yok, ondan daha iyisi az bulunur ya. Yalnız onu Cathy ile kıyaslamaya kalkmamalı. Bu biraz başka, ama gene onun kadar iyi ve hakikatli.”

“Biliyorum.”

“Söylemek istediğim şey şu: Bizim ikizlerin doğum günün için küçük bir eğlence yapıyorum. Sadece arkadaşlarını çağırmak istediler, ama Mordeen’le senin de gelmenizi istiyorlar. Ufak bir hediye de getirir misin?”

“Sahiden beni istediler mi?”

“Tabii. Yahu sallamasana şu elini.”

Joe Saul ayağa fırladı. Terliği yerdeki saman kırıntlarına saplanmıştı. Ellerini önüne kavuşturmuş, çadırının içinde dolaşmaya başlamıştı. Sinirli sinirli alt dudaklarını emiyordu.

Ed, sakın bir sesle arkadaşına seslendi,. “İçindeki kurdu çıkarmana yardım ederim ama, izin verirsen tabii. Cathy öldüğü zaman seni ağlarken yakalamıştım. Kuzen Will’i kaldıran bendim. Mordeen ile sana sol el kadar yakın durdum. Öyle sanıyorum ki senin derdini biliyorum, ama bunu senin ağzından işitmek istiyorum, Joe Saul.”

Artık dolaşmıyordu. “Para yatırması da amma uzun sürdü,” diye söylendi. “Bana kalırsa sen de biliyorsun. Senin ikizler de biliyor. Acaba Mordeen de biliyor mu?”

“Söyle öyleyse de için açılsın, ellerin rahat etsin biraz, belki de cevabı bulunur.”

Joe Saul içini çekti. “Yoksa yaşılanıyor muyum?” diye söylendi. “Bazan eski günlerimi düşünüyorum, İhtiyarladıkça insan eski günleri düşünmeye başlamış. Büyükbabamın ellerinin kuvveti zayıflayıp beli büküldükten, gözlerinin ferri kaçtıktan sonraki konuşmalarını hatırlıyorum. Kendi çalışamaz olunca öğleden sonraları oturur şarabını içer yada bizim çalışmamıza nezaret ederdi. Dinlenirken de bize anlatır dururdu. Çok okur, çok düşünürdü büyükbaba. Belki uydururdu ama, hep inanırdık ona. Onu bilmezsin, değil mi Ed?”

“Hayır, tanımıyorum. Söylesene Joe Saul! İçini dök, çıkar ağzından baklayı.”

Joe Saul sandalyesine oturup arkasına yaslandı; düşünüyordu. “O zamanlar pek fiyakalı, mağrur, burnu Kaf dağında yumurcaklardık. Kalçalarımız daracıktı, göğüslerimiz geniş genişti. Onun söylediklerine hep inanırdık, çünkü o en yaşlı Joe Saul’du. Bana da onun adını verdiler. Büyükbaba ikimizin de aynı mayadan geldiğimizi söyler dururdu. Rüzgârlarda, fırtınalarda yaşamıştık. İşte senin büyükbaban böyle bir adamdır evlât derdi. Hatırlar mısın, saçları ne kadar beyazdı. Hayır, hayır onu hiç görmedin. İlk hekimler, hani şu büyücü hekimler de bizdik, derdi. Suları taşırır, yıldırımları kovalar, azgın seller gibi kayaların üzerinden aşar, kollarımızı gerince havada rüzgâr gibi uçardık, biz derdi

“Sonra biz doktorluk yaptık, derdi. Hastalıkları aldatır, zehirleri oyalar, kırıklara, çıkıklara deva olurduk diye anlatırdı. Biz çocuklar da talih filesinin üstünde bağdaş kurup oturmuş, onun anlattıklarını dinlerdik.” Joe Saul nasıl oturduklarını göstermek için yere çökmüştü.

“Bunlar çocuklara anlatılacak pek tuhaf şeyler,” diye mırıldandı Ed. “İkizlere de bahsetsene bunlardan bir ara.”

“Tabii anlatırım. İkizlerde de o kan var, kolay anlarlar... İhtiyar Joe Saul sonra eski Yunanda yüksek topuklu tahta ayakkabılar giyip tahta maskeler takarak nasıl tanrılaştığımızı anlatırdı. Roma’da

da arenanın kandan kıpkırmızı kumları üstünde, insan ağırlığı ile yana yatmış çarmıhların önünde hokkabazlık edermişiz... Daha sonra o karanlık yüzyıllarda ne mucizeler yaratmışız. O zamanlar gülen, eğlenen yalnız bizdik, derdi büyükbaba. Ondan sonrasını herkes bilirmiş.”

“Bunları ikizler de işitse keşke.”

“Öğleden sonra çalışmadığı için biraz içerdi demiştim az önce. Büyükbaba, kırallar, Astorlar, Vanderbitler, Tudorlar, Plantogenetler, hangisi olursa olsun, dedesinin dedesi kim olduğunu kesinlikle bilir, derdi. Koca Joe Saul upuzun boyu ile parmağını kuru bir sopa gibi ileri uzatarak dimdik dururdu. Her zerresiyle bir bütün olarak dimdik dururdu. Beyaz bir bulut gibi durur, biz yumurcaklar, filenin üstünde, dizlerimiz dirseklerimiz alev alev yanarken gururla onu seyrederdik.

“İki eski soy vardır, derdi bize... bilinen, tanınan sadece iki soydur. Palyaçolarla cambazlar. Gerisi türedi, sonradan gelmedir.”

Ed hazla derin bir nefes aldı. “Bunları ziyafette ikizlere de anlatsan,” diye mırıldandı.

Joe Saul’un yüzü eski hâtıraların ağırlığı ile buruşmuştu. Ayağa kalkmış, ileri doğru uzanmış eli titriyordu. “Üreyin, çok çocuklarınız olsun, evlât yetiştirin, derdi. Beşikten, fileden, barfiksten çocuklarınız eksik olmasın, diye gürlendi.”

Joe Saul sustu. Ed de konuşmuyordu. Tiz, sabırsız bir at kişnemesi duyuldu. Ed gözlerini Joe Saul’a dikti. “İşte içindeki derdin tohumu,” diye mırıldandı. “İşte bu, Cathy’nin çocuğu olmamıştı, ama Mordeen?”

“Üç yıl oldu... Üç uzun yıl!”

“Kabahat sende mi diyorsun?”

“Bilmiyorum, bilemiyorum. Bir erkek böyle ölemez.”

“Kadın da böyle ölemez.”

“Yasaya karşı gelmek, kendi ölmezliğinin ipini koparmak olmaz!” diye bağırdı Joe Saul. “Benim hâtıralarımdan daha derin bir şey var. Zaferlerin ve unutulmuş kaderlerin ardında beni yetiştirenlerden daha derin bir şey var. Bana intikal eden bu güven, bu meşale kuşaktan kuşağa devredilmişti; ben de onu kendi çocuğumun eline teslim etmeliyim. Sen kanının devamını ikizlere devrettin, Ed. Şimdi de benim... Mordeen ile geçen üç yılım...”

“Gidip bir doktora görünsen. Belki bilmediğin, düşünemediğin bir çaresi vardır.”

“Onlar ne bilir ki!” diye bağırdı Joe Saul. “Üstüme kara, uğursuz bir lanet çöktü. Bu ağırlığı hissediyordum, Ed.”

“Sen de mi, Joe Saul,” diye gülümsedi Ed. “Herkesten ayrılmış, tek başına bir müzeye oturtulmuş mu hissediyorsun kendini? Bu dertleri dökmenin, içindekileri söküp atmanın zamanı geldi artık. Yoksa kafanda bir kanser gibi dal budak salarak seni mahvedebilir. Kimbilir, belki bu dert çukurunda yalnız da değilsindir.”

“Biliyorum, farkındayım, dediğin gibi oluyor. Bir köstebek gibi kendi çukurunun karanlığına gömülüp gidiyorum. Bu çiftçi, gemici, kim olursa olsun, bilinen bilinmeyen herkesin başına gelebilecek bir şeydir. Belki onların hepsi de benim gibi yalnızlığın esrarına gömülmüşlerdir.”

“Olabilir. İşin aslını öğrendim şimdi ya, sana yardım etmeğe çalışırım. Bir şey, sana faydası olacak bir hal çaresi buluruz elbet.”

Joe Saul birdenbire sinirli bir sesle: “Mordeen ne diye bu kadar geç kalır?” diye seslendi. “Para göndermek bu kadar uzun sürer miymiş? Çocuğuna... Mrs. Mollay çocuk sahibi olmak için çok yaşlı; hemen hemen kırk beşinde var.”

“Ne olursa olsun, olmuş ya sen ona bak,” diyerek Ed görünmeyen, duyulmayan bir emre uyar gibi

bir otomat hareketiyle sandığın üstünde duran çıplak başlı perukasını alıp gür saçlarının üstüne geçirdi; eliyle tepesini sıvazlayarak kaşlarına kadar iyice yerleştirdi. “Şimdi işin aslını biliyorum ya, Joe Saul,” diye devam etti. “Yardım etmeğe çalışacağım. Ben...” Takma ellerini taktı, salapurya ayakkabıları ile dans eder gibi oynak adımlar atarak dışarı çıktı.

Joe Saul sandığın kapağını açtı, sandalyesini çekip iyice yaklaşarak aynada kendi yüzünü incelemeye başladı. Birden kapıda Ed göründü, tekrar içeri girmişti.

“Öyle demek istemedim, öyle demek istemedim,” diyordu.

“Neyi demek istemedin?”

“Söylediğim zaman yansımasını kendi kulağımda bile hissettim, ama olmuş ya sen ona bak, dedim. Ama öyle demek istemedim, Joe Saul.”

“Ben o şekilde anlamadım ki,” diye karşılık verdi Joe Saul. Garip bir rahatsızlık hissediyordu. “Sıran geldi Ed.” Tam bu sırada bando, yürüyen fillerin, beyaz atların, zürafa ve hipopotamlarla soytarıların marşını çalmağa başlamıştı. Ed kapıyı örten bezin aralığından dışarı süzüldü. Dışarıdan, “Koş Mordeen, seni bekliyor,” diyen sesi geliyordu.

Perde aralandı; içeri Mordeen girdi. Kalçaları gümüş pullarla işli, dar, beyaz bir etekle sıkılmış, omuzlarında tâ ayak bileklerine kadar inen uzun, yine gümüş pullu mavi bir pelerin vardı. Mordeen sarışın, altın sarısı, bukleli saçları kısa kesilmiş, mavi gözlü, makyajı gayet muntazam çok güzel bir kadındı. Gülümsüyordu; yüzü tatlı bir hâtranın hazzıyla pırıl pırıldı.

Joe Saul birden karısına döndü; yüzü bulutlanmış, ciddileşmişti. “Victor’u gördün mü, Mordeen?” diye sordu.

“Hayır görmedim, Joe Saul... Bebeği bir görsen, nasıl bağılıyor. Bir ileri bir geri sallanarak tıpkı kargalar gibi öyle bir haykırıyor ki, görme. Eliyle pencereden giren ışık hüzmelerini tutmağa çalışıyor. Elini uzattığı zaman yüzünü görmelisin; hayran ve hayret içinde uzanıp da birden hayal kırıklığına uğrayınca öyle bir tavır takınıyor ki... Ah, bir görsen bütün bunları yaparken onu...” Gülümsüyordu, kocasının durgunluğunu görünce sustu. “Nen var Joe Saul, hasta mısın?”

“Hayır, bir şeyim yok.” Ayağa kalkmıştı.

“Öyleyse kızdın. Muhakkak kızmış olacaksın. Bak gözlerin nasıl kararmış; ama kızınca sen biraz kızarırdın... Yoksa bana mı kızdın, Joe Saul?”

Joe yavaşça karısına yaklaşıp kolunu beline doladı. Belinden bir açlık, vücudundan bir arzu, ihtiras akıyordu.

“Kızmadım,” dedi, “kızmadım, kızgın da değilim.” Hafifçe karısının yanaklarına vurdu: “Sen uzaktayken yanımda yokken kızabilirim. Zamana, seni benden ayıran dakikalara kızar, sinirlenebilirim.”

“Bak bu hoşuma gitti. Aranmak, özlenmek iyi şey. İşim biter bitmez hemen geldim. Ara-sıra uzaklaşmak bana iyi geliyor. O zaman seni ne kadar çok sevdiğimi daha iyi anlıyorum.”

Joe Saul karısını sıkı sıkıya göğsüne bastırdı. “Korktum,” diye fısıldadı. “Aklıma bin türlü şey geldi. Sanki artık yok olmuştun gibi bir şey hissettim içimde. Sanki uzaklara kaçmışsın gibi geldi... Artık Mordeen diye birisi yokmuş gibi mânâsız hisler uyandı içimde. Çok azap verici, kahredici bir düşünce bu.”

Genç kadın, gülümsüyordu. Sesi uykulu ve baygındı. “İyi şeyleri daha iyi yapmak çocuk oyununa benzer,” diye fısıldadı. “Bir zamanlar, kendimi elimde tuttuğum pastanın bana ait olmadığına inandıрмаğa çalıştığım günleri hatırlıyorum. Bu şekilde pastayı yerken daha tatlı, daha lezzetli bulurdum. Bak Joe Saul, şimdi daha iyi; gözlerindeki kırmızılık kayboldu. Dünyanın en siyah gözlerine sahiptin sen, simsiyah, yeni yanmış bir kömür karası gibi kapkara! Fakat çok kızmış, yahut

da çok üzölmüşsün sen.”

“Kızmışsam bile şimdi değilim artık. Sana dokunduğum anda bütün dertlerim, içimdeki her türlü kötü düşünce yok oluveriyor. Seni seviyorum Mordeen, aç kurtlar gibi seni istiyorum.”

“Öyleyse hâlâ doymadın.”

“Hayır. Hiçbir zaman, hiçbir zaman da doymayacağım. Ne zevksiz ne renksiz cansız bir şey olur o zaman... Çok dolmuş bir midenin verdiği o sinsi sancıya benzer; çok yemekten, çok uyumaktan gelen perişanlık gibi bir şey olur. Hayır, sen beni hep doyurur, yine de aç bırakırsın. Bu en iyisi hem.”

Genç kadın kocasının yüzünü daha iyi görebilmek için onu biraz geri itti. “Seni üzen şeyin ne olduğunu söyleyecek misin, Joe Saul?” diye mırıldandı.

“Hiçbir şey yok.”

“Victor mu yoksa?”

“Biraz.”

“Başka?”

“Hayır... bir şey yok.”

“Sana iyi bir karı olabiliyor muyum?”

Joe Saul kadını kendine çekti. “Allahım, Allahım, Mordeen,” diye inledi. “Sen benim kalbimde alev alev yanan bir çiçeksin. Bak nasıl atıyor, bir çocuk gibi nasıl soluyorum... Sen benim her şeyimsin, her zerrem seninle dolu.”

Çadırın perdesi aralandı ve Victor içeri girdi. Joe Saul gururla yavaş yavaş kollarını gevşetip Mordeen’i bıraktı, içeri giren gence döndü.

Victor geniş yapılı, esmer, kuvvetli bir gençti. Küstahça bir ifade taşıyan ağzı geniş, gözleri mahmurdu. Bir eşofman ve beyaz bir T-gömleği giymişti. Boynunda altın zincirli, altın bir madalyon asılıydı. Cildi gençlikten pırıl pırıldı. Karnı üstünde tuttuğu sağ elinin bileği sıkı sıkıya sarılmıştı. Cür’etkâr bir tavırla kapının önünde duruyordu. Mordeen yavaşça kımıldanıp Joe Saul’un arkasına geçti.

Joe Saul bir süre Victor’a baktı; şaşkınlığı gittikçe artan bir öfkeye çevrilmişti.

“Niye hazırlanmadın?” diye sordu. Bu sırada gözü bileğindeki bandaja ilişti. “Ne oldu?”

Victor korkusunu örtmek için kendi kendine güven telkinine çalıştı. Tehdit edici bir tavır takınmıştı. “Bileğimi incittim,” diye cevap verdi. “Şimdi doktordan geliyorum.”

Joe Saul bir süre delikanlıyı seyretti, sonra yavaşça: “Nasıl oldu?” diye sordu.

Victor, onun öfkelenip kızmasını beklemişti. Böyle sakın bir mukabeleye hazırlanmamıştı kendisini. O, öfkeye karşı hazırlanmış, aynı şekilde de mukabeleye karar vermişti. Kendini öfke, bağırma, kavgayla savunacaktı. Oysa şimdi açıkta, çıırçıplak kalmış gibi olmuştu. Kendisini birden ayarlayıp, savunma tarzını değiştirmede.

“Ne kızılıyorsun!?” diye bağırıldı. “Elimde olmayan bir kaza, mahsus yapmadım ya... Bir kaza oldu diyorum. Her yerde herkesin başına gelebilecek bir şey...”

Joe Saul bir top ağzı gibi bir sağa bir sola döndü; susuyordu. Fakat Victor bağırmakta devam etti. “Oynuyordum, arkadaşlarla futbol oynuyorduk. Biri koluma çarptı, tabii kaskden değil, kaza oldu... Hey, ne oluyorsun be?” Bir iki adım geri çekildi. Joe Saul kalkmış yavaş yavaş yanına yaklaşıyordu. Monoton bir sesle konuşmağa başladı:

“Ortaokulu küçük bir kasabada okudun. Ohio’ydu değil mi?” Cevap beklemeden devam etti: “Atlet, sporcu, okul kaptanıydın. Bir soyтары kadar da neşeli, hoş sohbettin hem. Herkes senin sahneye yakışacağını, artist olman gerektiğini söylerdi. O küçük kasabada talihini, fırsatın kapını çalmasını

bekliyordun. Rüyaların hep o eski masalla doluydu, bir sirkle uzaklara kaçmak. Uzaklara kaçabilmek...”

Sustu, dudaklarını ıslattı.

Victor: “Doktor üç güne varmaz bir şeyin kalmaz diyor,” diye söylendi. “Azıcık burkulmuş, o kadar. Ne bağıryorsun!”

Joe Saul hiç işitmemiş gibi devam etti: “Bilmediğinden değil, bilemediğinden dolaydır. Çalgıcı olsan kemanla top oynamaya kalkardın; cerrah olsan neşterini kalem yontmada kullanırdın.”

Victor: “Bağırmasana!” diye mırıldandı.

Joe Saul sakın sakın konuşuyordu. “Sana öyle geliyor, değil mi? Daha kuvvetlisin, daha çevik, daha genç, hattâ Kuzen Will’den daha dikkatlisin. Ama şimdi anlıyorum. Senin yaptığın, gençliğinin ve kaslarının sonucundan başka bir şey değil. Sen mesleğine, mesleğinin araçlarına karşı zerre kadar saygı beslemiyorsun. Mesleğine saygın yok. Onu bezirgânlık için bir piyasa malı gibi kullanıyorsun.”

Joe Saul’un sesi küçümsemeyle sertleşmişti. “Hem bezirgânlığı da öğrenememişsin henüz,” diye devam etti. “Babanın serçe parmağına bile benzememişsin. Damarlarında onun kanının zerrisi yok.” Sustu; tereddütlü bakışlarla etrafına bakındı.

Mordeen yanına sokulmuştu; kocasının bu sükûnetinden çekiniyordu. Bu hareketi Victor’un da dikkatini çekti. Mukabele edecek silâhı bulmuştu. Üstüne inen darbelere karşı bir kalkan gibi onu kullanmaya karar vermişti.

“Ne oluyorsun, kocadın mı?” diye alay etti. Gözleriyle Mordeen’in gözlerini arıyordu.

Joe Saul sarhoş gibi: “Ne?” diye mırıldandı.

Victor ileri doğru bir adım attı. Sırnaşık bir çocuk hali vardı üzerinde: “Ne oluyor, kıskanıyor musun yoksa?” diye devam etti. “Ne oluyorsun, böyle genç kadınları idare edemeyeceğinden mi korkuyorsun! Sana çok geliyor bu artık, ha?”

Joe Saul gözlerini indirmiş, yere bakıyordu. İçini çekti, yavaş bir sesle: “Gidip üç gün için çalışamayacağımızı haber vereyim öyleyse,” diye mırıldandı. Yavaş yavaş yürüdü, Victor’un önüne gelince durdu, genç adamın yüzüne şiddetli bir tokat attı. Sonra dönüp giyinme odasından dışarı çıktı.

Mordeen açık sandığın önüne oturarak, omuzundaki pelerini çıkarıp bir kenara bıraktı; yüzüne krem sürmeye başladı. Victor, kendisine yapılan hakaretin etkisinden kurtulamamış, hâlâ şaşkın şaşkın duruyordu. Gözlerinden, kuvvetini kullanamamaktan doğan bir kin ve nefret akıyordu. Uykuda yürür gibi Mordeen’e yaklaştı.

“Babam yaşta, babam yerinde bir adama vuramazdım ya,” diye söylendi.

Mordeen yüzüne krem sürmüş; bir süre ovaladıktan sonra bir havluyla silmeğe başlamıştı. Etrafına bakmıyordu.

“Gördün ya, ona el kaldırmadım,” diye devam etti Victor. “Emniyette olduğunu biliyordu... Tabîî koskoca herifi, babam yerindeki adamı dövemeyeceğimi biliyordu.”

“Bu söylediklerini duymaz, boşuna kendini yorma.” Mordeen gözlerinin etrafındaki boyaları temizliyordu.

“Duymuş duymamış kim takar. Aynı şeyleri onun yüzüne karşı bile söylerim... Hem gördün de.”

“Evet, onun sana nasıl mukabele ettiğini de gördüm.”

“Onu tek elimle bile parçalayabilirim,” diyen Victor yumruğunu ileri uzatmış, nasıl yapacağını gösteriyordu. “Boş bir fiçî gibi alır atardım onu... Ezim ezim ezirdim.. Ama yapmadım; yapamadım, çünkü haksızlık olurdu.”

Mordeen, Victor’a döndü. Sarı, mavi, kırmızı lekeli havlusu elindeydi. Yavaşça fısıldar gibi,

“Ondan pekâlâ korkuyorsun!” diye mırıldandı.

Victor yerinde şöyle bir gerildi. Göğsü ileri fırlamış, omuz kasları belirmişti. “Korkmaktan ne kastediyorsun? Söyledim ya, istesem onu parça parça ederdim. istemedim.”

Mordeen uzun uzun karşısındaki gence baktı. Neden sonra, “Niye yapmadın öyleyse?” diye sordu.

“Çünkü...” Arkasını getirmede. Ne diyeceğini, ne demesi lâzım geldiğini kestiremiyordu. Birden aklına geldi. Alaycı, küstahça bir edayla: “Çünkü, sebebini söyleyeyim mi, sana olan saygımdan yapmadım.” Bu fikir üzerinde işleyebilirdi. “Çünkü bir kızın, sevdiğim bir kızın yanında mesele çıkarmak istemem de ondan.”

Mordeen hayretle karşısındakine bakıyordu. “Sevdiğin mi?” diye sordu. Ve bir süre ağzı açık bekledi.

Victor biraz daha yaklaşmıştı. Omuzlarından tutmak için ellerini uzattı, ama genç kadının kendisine baktığını görünce çabuk çekti. “Sana söylememiştim,” dedi. “Söylemek de istemiyordum, kendi içimde saklayacaktım bunu. Haksızlık etmemek lâzım. Patronunun kuyusunu kazacak, ona ihanet edecek yaradılıştaki bir adam değilim ben... Ama o, bana vurdu, yüzüme tokat attı.”

Mordeen gayet sakin bir sesle: “Sen de onun belden aşağısına vurdu; haksızlık yapmamak dediğin buysa!..” diye karşılık verdi.

Victor, “Ona elimi bile sürmedim,” diye başladıysa da çabuk sustu. “Evet,” diye devam etti. “Ne demek istediğini anlıyorum. Ona pek dokundu o lâf, değil mi? Artık öğrendim, biliyorum şimdi...” Dudakları nefretle büzülmüştü. Kendisine yapılan bu hakaret bütün ruhunu zehirlemiş gibiydi. “Ona elimi bile sürmeye lüzum yok artık. Uzakta durur, onu tek kelimeyle yere serebilirim, bunun yolunu öğrendim. Kocamış, bundan kurtulamaz; tedavisi de yok ki.”

Mordeen gülümsedi. Alaycı bir tavırla: “Bir de beni sayıyor ve seviyordun güya,” dedi.

Victor sol eli hâlâ yüzünde, yaralı bir savaşçı gibi başını salladı. Birdenbire kendisini koruyacak bir savunma aracının yokluğunu hissetti, hiçbir şeyi yoktu şu anda. Zora boyun eğmek bir nevi güreş taktiğidir. “Ben sersemim biriyim,” diye mırıldandı. “Joe Saul’un hakkı var. At ile deveyi birbirinden ayırdedemeyecek kadar sersemim biriyim ben. Tabii haklı. Ama bir gün gelir öğrenirim. Kimbilir günü gelir, bir gün ben de akıllanırım.” Yüzü gençleşmiş, aydınlanmıştı. “Joe Saul dünyada en imrendiğim, hayran olduğum adamdır. Bunun için bir köpeğe vurur gibi vurması onuruma dokunuyor, acı geliyor. Mukabele edişim de bu yüzden; beni kırdığı için ben de onu kırdım. Sırf bu yüzden öyle yaptım..”

“Yenibaştan başlayalım Mordeen, olup biteni unutalım. Joe Saul’dan özür dilerim. Bana vurunca ne kadar kırıldığımı anlatırsam bu işi niye yaptığımı anlar o. Ortaokuldan gelip ünlü insanların yanında nasıl olacağımı bilmeden onları taklide çalışmanın ne olduğunu anlar o. Joe Saul tarafından yetiştirilmenin ne demek olduğunu, bunun en büyük bir şeref olduğunu bilmez miyim ben? Bunun pekâlâ farkındayım.. Kendime hâkim olamadığım için üzgünüm, Mordeen.”

Genç kadın inanmak mı, inanmamak mı gerektiğine karar veremeden ona bakıyordu. Sonra kaybedilecek şeyin ne olduğunu anlayamadığı için inanmağa karar verdi. “Anlıyorum,” dedi, “öyle şeylerin, insanı sağır ve dilsiz eden, aptallaştıran, ne yaptığını bilmez hale sokan şeylerin benim de başıma geldiği oldu. Victor, biz bir dünyanın içinde kendimize ait ayrı bir âlemde yaşıyoruz gibiyiz. Birçoklarının bilmediği bir hayat tarzımız, görüş ve geleneklerimiz var. Bize kızan, bizi hor görenler de; bize gıpta edenler de var. Onun için mağrur ve biraz da öteki insanlardan korkar gibiyiz. Kimbilir, belki kendimizi pek aşırı derecede koruyoruzdur.”

Victor söylenenlerin neye vardığını pek anlamamıştı, buna rağmen: “Ne demek istediğini çok iyi anlıyorum.” diye sözünü tastik etti.

“Bir çocukla tartıştığını farzedelim.” diye devam etti Mordeen. “Ona dünyanın en makul sebeplerini saysan, çocuk hepsini başını sallayarak evet diyecek. Sen onu anlarsın, ama o seni dinlemez. Sonunda çocuk kazanır.”

“Ne demek istediğini anlıyorum.” Sesine fisıldar gibi bir mırıltı, tatlı bir mırıltı katmıştı. Genç kadın başını kaldırıp kendisini tasvip eden gence baktı. Delikanlı “Seni anlıyorum, seni çok iyi anlıyorum,” diye tekrar ediyordu. Sesindeki mırıltı kaybolmuştu bu sefer. Victor aceleyle devam etti. “Senin burada yetişmiş olduğunu hiç düşünmemiştim.”

“Evet burada, bunların arasında büyüdüm.” Sesinde yumuşak, tatlı bir eda vardı. “Bütün ömrüm burada geçti. Seyyar bir kulübede doğdum, cambazhanede büyüdüm, daha yürüme yeteneğimi beceremezken salıncağa biniyordum.”

Victor’un en büyük talihsizliği her şeyi yanlış görmek, yanlış işitmek, yanlış muhakeme etmektir. Mordeen eski hâtıralarına dalmış, tatlı bir sesle konuşurken, Victor onun yüzündeki yumuşaklığa kandı.

Onunki, çocukluğunun kendi benliği etrafında düğümlenmiş derbederliğinden, perişanlığından başka bir şey değildi. Bütün bakışlar, düşünceler, sevgiler, nefretler hep ona yönelmişti. Yumuşaklık, ona karşı bir yumuşaklıktı; zaaf, yüzündeki kuvvetin zaafiydi. Cevapları önceden tahmin ettiğini sanır, söylenene kulak vermezdi. Zeki, canlı bir çocuk olduğu halde, dıştan pek soluk, cansız gösterirdi.

“Joe Saul’un ilk karısını tanırmıydın?” diye sordu.

“Tabii tanırım.”

“Onu sever miydi?”

“Hem de nasıl!”

Victor sustu; uzun uzun kirpikleri güzel gözlerinin üstüne inmişti. Bir dizi üzerine çöktü, öyle ki şimdi Mordeen’den biraz daha aşağıda kalmıştı. Genç kadının yüzünü tetkike başladı. Kaşları, gözleri, burnu, üst dudağı muntazam çizilmiş, alt dudağı arzu ve ihtirasla doldurulmuştu sanki. Yavaş, arzu akan bir sesle ve özel bir maksatla konuşmağa başladı.

“Niye evlendin onunla?”

Mordeen başını kaldırdı, hayret içinde, “Niye mi?” diye mırıldandı.

“Evet, niye? Sen daha hayata yeni başlarken elli yaşında yahut ellisine yakın, yarı bitmiş bir adamla ne diye evlendin?”

Mordeen şefkatle gülümsedi. Yüzünden küçük bir çocuğun “Allah nedir?” diye sorduğu zamanki saflık ve masumluk akıyordu.

“Onunla evlendim, çünkü onu seviyorum.”

“Üç yıl önceki mesele bu. Şimdi de seviyor musun?”

Dudakları aralandı, hemen cevap vermedi. Bir yaz gecesi açık penceresinin önünde uzaktan gelen bir müzik sesine kulak verir gibiydi. “Daha fazla, çok daha fazla,” diye cevap verdi.

Victor, kötü yerlerde, âdi fıkra kitaplarıyla yetiştirilmiş, tersine işleyen zekâsını harekete geçirdi. “Joe Saul senin şuurunda bir baba mevkii kazanmamış öyleyse,” diye hükmetti.

“Hayır, hayır.”

Genç adam güldü. “Senin bana değer verdiğinden çok tanırım kadınları,” diye devam etti. “Doğru değil mi? Bak cevap veremiyorsun, söyleyecek bir şeyin yok çünkü. Yalan mı; bazan seni saran kolların bir gencin kuvvetli pazuları olmasını, etine değen etin gençlik kokmasını istemez misin, onu özlemiş misin, kimbilir belki bir gün, belli belirsiz de olsa içinde bir vücudun ihtirasını, genç kolların her yanını çatırdatmasını istemez misin?”

Mordeen'in, "Hayır!" diyen sesi pek soluktu. "Doğru değil bunlar, doğru değil!"

"Beni inandıramazsın... Bu işleri senden iyi bilirim."

Genç kadının önünde oturan delikanlıya karşı duyduğu acıma bir anda sönen bir ateş gibi yok oluvermişti.

"Galiba sahiden inanmıyorsun bana," dedi. "Belki bu içine dert olur. Belki günün birinde kaçırdığın, kaybettiğin bir şeyin hasretini duyarsın içinde; kimbilir belki bir gün, belli belirsiz de olsa içinde bir şeyin eksildiğini hissedersin."

"Ben çocuk değilim. Dünyayı gördüm. Kadınların ne olduğunu bilirim."

"Mutlu kadınların da mı?"

"Onlarla beraberken hepsi de mutluydu."

"Ne kadar zaman?"

"Tekrar benimle beraber olana kadar mutlu değillerdir," diye övündü. "Her zaman benim yanlarında olmamı isterler, beni ararlar."

"Tabiî kaybettikleri şeyin de ne olduğunu düşünüyorlardı. Sır değil ki bu. Benim başka bir hayatım olduğunu Joe Saul da bilir. Bazı oyunlar, devamı temin eden bu iki teknik usul, sınırları bir nevi isterik kahkahalara çevirecek şeytanî usuller bilirim."

Victor'un ağzı ıslanmış, derin derin nefes alıyor, arasıra diliyle dudaklarını ıslatıyordu. "Söyledim ya, sana inanmıyorum," diye soludu.

"Joe Saul tek bir şey bilir, tek bir mahareti vardır. Belki bundan senin haberin bile yoktur, olmayacaktır da. O oyunu bilmeden, o basit şeyi beceremedi, bir gün her şeyinin kaybolmakta olduğunu dehşetle farkedeceksin. Onsuz hiçbir şey mükemmel, usulü dairesinde, gerektiği gibi becerilemez. Biliyor musun, bir hareketin nasıl hem çirkin ve âdi hem de insani bir bardak süt içmiş gibi kanla canla doldururcasına güzel olabileceğini hep düşünür dururdum."

Victor ayağa kalktı, biraz sinirli bir hali vardı. "Genç bir kızı Joe Saul'e âşık eden o şey nedir?" diye sordu. "Onun benim beceremediğim bir şeyi yapabileceğini mi sanıyorsun?"

"Evet."

"Neymiş o maharet?"

"Sevgi, şefkat... Senin bilmediğin, öğrenemeyeceğin şeyler bunlar. Erkeklerin çoğu da bilmez bunu ya."

Victor fena halde bozulmuş, endişelenmişti. Yüksek sesle: "Yani ben o moruk Joe Saul kadar olamam mı demek istiyorsun?" diye söylendi. "Gel bir deneyelim, bak bakalım bir daha ona dönmek ister misin?.. Biz kadın, erkek hep birbirimize benzeriz. Bana ne söylüyorsun bunları. İş iştir; dene de gör. Denemesi bedava, ne diye boşa nefes tüketelim."

"Hep birbirimize benzeriz. Tabiî benzeriz: Her gürültü çıkaran, dünyanın en güzel bestesini yapmıştır; iki satırı birbiriyle kafiyeyeleyen, en güzel şiiri yazmıştır; bez üstündeki her leke de bir şaheserdir tabiî..."

"Ne demek istiyorsun?"

"Hiç... Bu aşkımdan başımdan geçen öteki aşklardan, yada başkalarının geçirdiği aşklardan neden daha tatlı, daha mestedici olduğunu sık sık düşünürdüm. Bir gün bunun sebebini de keşfettim. Dünyada büyük, gerçekten büyük ve önemli olan şeyler o kadar az ki. Sanatta, işde, histe, büyük olanlar pek seyrek. Ve ben bu büyüklüklerin birine sahibim şimdi. Sana gelince Victor, istediğin kadar mantığa hı, hı ile mukabele etmeye çalış; nasıl olsa öyle yapmaya mecbursun ya bence..."

"Pekâlâ herif o kadar iyi, usta da ne diye öyle ufacık bir lâftan huylanıp sinirleniyor? Ne diye

sıcak bir sacın üstüne düşmüş kedi yavrusu gibi ne yapacağını şaşırıyor? Ne diye olur olmaz şeye nevre dönüp, suratını bir karış asıyor? Söyle bakalım, kendinden bu kadar eminse, ne diye, ha?”

Mordeen'in vücudu kasılmış, ağzı büzülmüş, gözleri bulanmıştı.

“Senin yaradılıştan bir maharetin, bir istidadın var,” diye söylendi. “Bıçağını nereye sokup nasıl buracağını biliyorsun. Kendin farkında değilsin, ama ben senin ne demek istediğini anlıyorum. Gözü bağlı ileri atılmana rağmen gene de en kıymetli şeyi yakalamasını biliyorsun.” Ayağa kalkıp, bir iki adım atarak delikanlıya yaklaştı. Yüzü sararmış, sesi buz gibiydi. “Sana şunu söylemek isterim ki,” diye devam etti, “belki kendi söylediğimi sadece kendim duyacağım ama; onu memnun etmek için elimden gelen her şeyi yaparım. Bunu unutma Victor.”

Victor'un cinleri başına çıkmış, kulağı bir şey duymuyordu. Önünde nüfuz edemeyeceği bir dünya varken kendini onun yokluğuna inandırmaya mecbur oluşuna kızıyordu. Sırtüstü yere yuvarlanmış, kendi dünyasından sıyrılmamıştı. “Kendini arşı âlâya çıkarıp pek pahalı satıyorsun,” dedi. “Buna sebep ne acaba?”

“Joe Saul.”

“Senin öteki kadınlardan ne farkın var? Hepinizde de aynı âletler, aynı organlar yok mu? Öteki şeyleriniz de bir. Sen de dünyadaki her kadının istediği şeyleri istersin. Yalnız sana karşı biraz kuvvet kullanmalı, ısrar etmeli ki sonra bu işin kendi kabahatin olmadığını söyleyebileşin. Belki biraz sert muamele istiyorsun. Belki...” Genç kadını kollarının arasına aldı. “Belki beni istiyorsun?” diye devam etti. Dudaklarından öpmek için eğilmişti, fakat genç kadın silkinerek başını arkaya attığından, onu öylece kollarının arasında tutarken dudaklarına yetişmesine imkân yoktu. Genç kadın, başı arkaya sarkık, cansız bir ceset gibi kolları arasında asılmış kalmıştı.

Victor şu anda çözülmez bir muamma karşısındaydı. Mukavemet etmesine mani olmak için genç kadını kollarının üstünden sarmıştı. Kolları arasında gözleri kapalı, hareketsiz duruyordu. Dışarıdan kapı vurma yerine üç kısa ıslık sesi geldi. Bunu ne Mordeen ne de Victor işitmişti. Islık bir defa daha tekrarlandıktan sonra perde aralandı. Ed içeri süzüldü. Yüzündeki makyajı temizlemiş, fakat soyтары tulumunu çıkarmamıştı. Victor'un arkasında durup onları seyretti bir müddet; sonra ileri doğru bir iki adım attı.

Victor telâşlanmıştı. Merakla, “Mordeen, Mordeen, bir şey mi oldu?” diye sordu. Kollarını gevşetti, bunun üzerine genç kadın kendisini toparlayarak geri çekildi. Yüzünden nefret ve tahkir edici bir ifade akıyordu. Gözü Ed'e ilişti; hareketsiz onu seyretmeye başladı.

Victor etrafına baktı; elleriyle kendini korumağa hazır bir vaziyet almıştı. Ed biraz daha yaklaştı. Yavaşça, “Defol!” diye mırıldandı. “Git, kimseye söylemeyeceğim, Joe Saul'un haberi olsa seni gebertir.”

Victor, “Ben... ben...” diye kekeledi.

“Git. Çık git. Seni temizlemesi bir fayda vermez. Joe Saul'a bir iyiliği dokunmaz bunun. Yakalanıp cezalandırılmağa bile bütün ömrü boyunca bir ukde olarak kalır, vicdan azabı çeker. Senin, onun veya benim nazarımda zerre kadar kıymetin yok. Git, ayrılacağını söyle, annenin hastalandığını, ne bileyim ben işte bir şeyler uydur. Fakat ne yap yap, git.”

“Ben... ama bilmiyorsun ki...”

Ed omuzlarını silkip biraz daha yakına sokuldu. “Belki vicdan azabını ben çekeceğim, o ukdeyi ben içimde taşıyacağım... Lütfen çık, git, rica ediyorum!”

Victor, “Kimse beni kovamaz!” diye mukabele etti. Sarılı bileğine bakıyordu. “Sen kendine bak.”

“Pekâlâ anladık. Şimdi çık git, git...”

Victor tereddüt ediyordu. “Korktuğumu zannetme,” diye söylenerek yavaş yavaş kapı yerini tutan

perdeye doğru ilerleyip gözden kayboldu.

Mordeen ile Ed onun gözden kaybolduğunu seyrettikten sonra dönüp dönüp birbirlerine baktılar; bulanık bir suyun dibini görmeğe çalışır gibi dikkatle birbirlerini süzüyorlardı. Aralarında bir duvar örülmüş gibiydi.

Mordeen rüyada konuşurcasına: “Her şeyi gördün, değil mi Ed?” diye mırıldandı.

“Evet, gördüm.”

“Ne tahmin ettin?”

“Gördüğümü.”

“Joe Saul da görse inanır mıydı dersin?”

“Herhalde. İnanması lâzımdı. İnanmasaydı bile ben onu inandıрмаğa çalışırdım.”

Mordeen içini çekti. “Victor’un bir şey bilmeden, duymadan insanın zayıf taraflarını, dertlerini keşfetmekte hususî bir kabiliyeti var. Bir şey bilmediğine eminim, buna rağmen her şeyi hissediyor. Bir kör gibi karanlıkta yürüdüğü halde bile maksadına ulaşıyor.”

Ed, uzun müddet genç kadını seyretti. “Joe Saul bu akşam numara yapılamayacağını söyleyerek meyhaneye gitti,” dedi. “Sarhoş olmağa çalışıyor, Mordeen.”

Genç kadın yorgun, bitkin bir tavırla sandalyeye çöktü. “Lâzım ki...” diye söze başladıysa da sustu, sonunu getirmedi.

“Bana bir şey mi söylemek istiyorsun?”

“Evet, evet istiyorum. Bir tabutun yaklaşmakta olduğunu hissediyorum.. Onun için konuşmak istiyorum. Bak sarhoş olmaya çalışıyormuş o da. Bulutun bir kısmı şimdiden göründü mü dersin?”

“Bu bulutun ne olduğunu biliyor musun?”

“Evet. Sen biliyor musun?”

“Evet.”

Ed çabucak ilâve etti: “Şu sualime cevap ver. Çocuk doğurabilir misin?”

Mordeen başını çevirdi. “Evet, doğurabilirim.”

“Nereden biliyorsun?”

“Sadece kendi bileceğim usullerle öğrendim.”

“Ne zaman öğrendin?”

“Beş sene evvel.”

“Joe Saul da biliyor mu bunu?”

“Hayır, bilmiyor. Daha evveldi, Joe Saul’dan evvel olup bitmişti bu iş.”

“Aklım ermiyor benim bu işe. Hiçbir hastalık geçirmedi benim bildiğim. Serapa kuvvet ve kudrettir ama...”

Genç kadın, “Bir defa hastalanmış,” diye cevap verdi. “Bana kendisi söyledi. O zaman daha çocukmuş. Büyürken, olgunlaşırken duyulan sancılardır demişler. Kemikleri, oynak yerleri sancır, alev alev yanarmış içi. Bir yıl çekmiş bu azabı.”

“Sen de tahmin ediyorsun ki...”

“Evet, romatizma.”

“Sebebi bu mu acaba?”

“Olabilir. Muhakkak değil, ama olabilir.” Sonra sabırsız bir tavırla ekledi: “Bunları söyleyemez miyiz ona? Bu meseleyi açamaz mıyız? Bir çocuğumuz olmalı. Kendimiz yapamayacağımıza göre, evlât edinir, yetiştiririz birini. Mesele ortaya çıkarılır, ihtilâf halledilirse o zaman bulutlar dağılır.

Belki...”

“Bunları ona söyleyebileceğini sanmıyorum. Faydası olmaz bunun bence. Kısır olduğunu öğrenen bir adamın ne hale gireceğini tasavvur edebilir misin?”

“Şimdilik perişan, bitkin bir halde. Bir çocuk babası olmak için ne bitmez tükenmez bir arzu ve hırsı yandıgının farkındayım, ama bu hırsı son zamanlarda çılgınlık derecesini buldu.”

“İyi sever, tatmin eder mi seni?”

“Fevkalâde, hem kibar, hem serttir. Fevkalâde.”

“Kadınla erkeğin vücudu aşk ile birleştiği zaman bundan bir vaat, bir umut doğar. Bu, bazan o kadar derinde, ta hücrelerin içerisinde gömülüdür ki; düşünceyle dahi kavranamaz. Bu keskin ve kesin vaat bir çocuktur; yer sarsıntısı ve şimşekten doğacak bir çocuk. Her iki vücut birbirine karşı bu görevi yüklenir. Ama bunlardan biri bu vaadini hiçbir zaman yerine getiremeyeceğini kesin olarak biliyorsa... İşte bütün boşluk buradadır. Her şey bir rol, bir bahane, bir yalan, derin bir lüzumsuzluk ve manasızlıktan ibaret kalır.”

“Biliyorum.”

“Bir kadın bu durumda ne duyar, bunu pek bilemem,” diye devam etti Ed. “Ama bir erkek, belki tehlikede olmadığını bildiğinden, biraz serbest hisseder kendini yada bir kadın sonuçtan çekinmediğinden daha vahşi ve şehvetle hareket edebilir. Buna rağmen her zerresi karşısındaki kısır erkek için kin ve nefretle dolup taşar. Erkek bu nefretin sebebini arar ve yine orada bulur. İşte o zaman kadın ne kadar rol yapsa, ne kadar uğraşsa bu kısır sevişmenin acılığını örtüp unutturamaz. Erkek her şeyi bilir ve anlar; hisseder hiç olmazsa. Ve yaradılışımızda da lüzumsuz şeyleri yapmaktan kaçınma hassası bulunduğundan, erkeğin vücudu giderek bu manasız, verimsiz hareketi yapmayı reddetmeye, kadın -belki daha yavaş- erkeğe karşı duyduğu ihtiyacı duymamaya ve hisleriyle umutsuzluğun karanlık boşluğunda kaybolmaya başlar.”

Mordeen önüne bakıyordu. “Sanmam, ben öyle olmam,” dedi. “Ben Joe Saul’u memnun etmek için zihnimin, kalbimin, hattâ vücudumun yapabileceği her şeyi, onu memnun edecek her şeyi yapmaya hazırım.”

Ed, “O farkında değil de ondan,” diye cevap verdi. “Meselenin aslını öğrendiği anda, tohumlarının ölü olduğundan şüphesi kalmadığı anda senin bir defacık daha olsun denemene izin vermeyecektir. Kendi kendine, kendi nefesine karşı duyduğu nefret üstüne çöktü mü, onu içine battığı sefalet ve perişanlıktan kurtarmana imkân ve ihtimal kalmaz,”

“Öyleyse ne yapayım?”

“Bilmiyorum. Zekâsını matematik yıldızları arasında dolaştırırsa, yada sekiz basamaklı müzik ölçüleriyle uğraşsaydı durum çok farklı olurdu. O zaman belki her şey olduğu gibi devam edebilirdi. Ama bu hal ne onda, ne de erkeklerin çoğunda mevcut. Yüksek barfiksın üzerinde sallanır, salıncaktan salıncağa uçup senin vücudunu yakalamaya çalışırken bütün bunlar artık onda yaradılıştan varolan, yılların verdiği alışkanlık, ağıza giren bir lokmanın çiğnenişi gibi...”

“Öyleyse, ne yapmalıyım?”

“Gerçeği öğrenmesine meydan verme.”

“Ama ya doğru değilse?.. Ya bir tesadüfle yeniden canlanabilirse ? Ya kusur bendeysen? Herhangi bir uzvumun düzeni bozulmuş, yada bilmeyerek yanlış bir ilâç almışsam?..”

“Böyle şeylerle yorma aklını. Seni iyi tanırım ; bütün bu tecrübeleri geçirdim. Bunu kendin de biliyorsun ya.”

Genç kadın başını ellerinin arasına almıştı. “Ed, bu adamı ne kadar sevdiğimi tasavvur edebilir misin?” diye mırıldandı.

“Galiba farkındayım. Umarım ki biliyorum.”

“Onu korumak için kendime eziyet etmek, tehlikeye atmak gerekse tereddüt bile etmem.”

“Bu iki taraflı bir azaptan başka bir şey olmaz.”

“Onun memnun olması, azıcık neşelenmesi için bir insanın elinden gelen her türlü yalanı söylemeye, hileyi, dolabı çevirmeye, hattâ her kötülüğü yapmaya hazır olduğumu biliyor musun?”

“Farkındayım, ve ben de bunun ne dereceye kadar olumlu sonuç verebileceğini merak ediyorum.”

Mordeen gözlerini karşısındaki adamın gözlerine dikti. “Ne düşündüğümü anlıyorsun, değil mi?” diye mırıldandı.

“Çok dikkatli olur, en ufak bir tedbiri ihmal etmezsem bunun mümkün olabileceğini sanır mısınız?”

“Bu hususta sana akıl öğretemem, bilmiyorum.”

“Ama bunu da yapmazsam başka ihtimal var mı ki?”

“Bilmiyorum. Benden öğüt bekleme. Olur ki yanılırim.”

“Ortada ikisi de yanlış olan iki ihtimal var. Yine yanlış olan bir üçüncüsü de ihtimal dahilinde. Bu üçünün en az yanlış olanını tercih etmem lâzım değil mi?”

Ed ellerini birbirine vurdu. “Bilmiyorum,” dedi. “Söyledim ya; bu işte sana akıl öğretmeye kalkmıyorum. Bu sorumluluğa katılmaya niyetim yok, senin bu cins mutluluk telâkkinin tasvip etmiyorum. Başka, bambaşka bir şey bu. Keşke öğrenmeseydim bu niyetini. Hattâ düşündüğün bu şeyin en ufak bir şüphesinin bile düşmesini istemezdim içime.”

Mordeen oturduğu yerde doğruldu. “Onun arkadaşı olduğunu biliyorum,” dedi. “Galiba arkadaşlığın tahammül edemeyeceği bir yük yüklemeye çalışıyorum sana. Bir ip belli bir haddenden fazla gerilmeye dayanamaz ki. Her şeyi kendi kendime düzenlemeliydim Ed. Ama pek yalnız ve çekingenim. Dışarıdan birinin bana kuvvet vereceğini sanmıştım. Yanılmışım. Affedersin.”

“Öyleyse...”

“Her şeyi karanlık bir çukura gömüp unutacağım. Eğer sonuçta yanılırsam bu, sadece benim hatam olur; senin tereddüdüne, vicdan azabı çekmene yer kalmaz.”

Ed başını önüne eğmişti.

Mordeen devam etti, “O, benim kendisini sarhoş görmemi istemez, hele neşeli bir sebep yüzünden içmiyorsa hiç istemez. Ed ne olursa olsun bul onu, yanında otur. Kendini kaybedip içmekten yorulunca al, getir yatağına yatır, yatarken soyunmuş olmasına dikkat et. Geceliğini falan aşağıdaki gözde bulacaksın. Saatini kurmayı da ihmal etme... Sonra yorganı iyice sıkıştır da sırtı açılmasın.”

“Sen neredesin?”

“Ha, biraz başım ağrıdığı için dışarı çıktığımı söylersin. Çabuk döner dersin, merak etmesin.”

“Korkuyorum.”

“Ben de korkuyordum, ömrümde duyduğum en büyük, en dehşetli korkuydu o. Fakat şimdi alıştım, korkmuyorum artık. Belki kendi kuvvetimi arttırmak için senin korkuna, tereddüdüne ihtiyacım vardı. Git, Joe Saul’u bul. Ona yardım et dostum. Çabuk ol, belki sana ihtiyacı vardır. Çabuk ol, Friend Ed. Arkanı değiş de hemen git. Gece oyunları başlamadan onu yatır, uyut ne olur. Hatırım için yapar mısın bunları?”

Kolundan tutup adamı kapıya kadar götürdü, perdeyi kaldırdı. Ed tereddütlü adımlarla çıkıp gözden kayboldu.

O gittikten sonra genç kadın hızla geri dönerek sandığın kapağının içindeki aynasının karşısında saçlarını taramaya koyuldu. Perde aralanıp Victor içeri girdiği zaman dudaklarını boyuyordu. Delikanlı bu sefer giyinmiş, temiz bir elbise, spor ceket ve renkli bir kravat takmıştı. Ayakkabısı

kahverengi beyaz karışıktı. Kravatında, ortasından ince bir zincirle bağlı ufak altın bir top sallanıyordu. Genç kadın onun gelişini aynadan gördü. Yan dönüp, anlaşılır anlaşılmaz bir sesle, “Niye geri geldin?” diye sordu.

“Korkumdan kaçacağımı mı sandın yoksa? Hayır, her şeyi temizlemeden gitmem. Şehre kadar Joe Saul’un peşinden gidip sonra geri döndüm. Ötekinin gitmesini bekliyordum. Seninle olan işimi bitirmek istiyorum.”

Mordeen konuşmak için bir hayli gayret sarfetti. “Çok üzgünüm, kendimden utanıyorum, Victor,” dedi. “Seni bulup özür dileyecektim.”

Victor kızdı, “Ne diye böyle çabucak dönüverdün? Morukla mı çekiştin yoksa? Haberin var mı, kafayı çekiyor herif, bilmiyor musun? Kör-kütük olmuş. Meyhanede yanbaşımda oturdum da o kan çanağı gözlerini çevirip bakmadı, beni tanımadı bile. Mutlu adam! Kendine has maharetiyle usta âşık!”

“Gerçekten üzgünüm Victor, kusura bakma.”

“Ne diye birdenbire döndün? Yoksa birdenbire bana hak mı verdin, yada senin şu sevda, şefkat dalgasının ipe sapa gelmez şeyler olduğunu mu anladın?”

“Hayır, pek öyle değil.”

“Yoksa harekete geçip gençliğine yaraşır işler yapacağın yerde söylediğin bir yığın lâfin manasız söz yığınları olduğunu mu farkettiler?”

“Hayır, pek o da değil.”

“Bir defa daha, ama son olarak sana şunu söylemeye geldim ki, senin ağzında gevelediğin taraklarda bezim yok benim. Öyle şeyler gelmez bize. Güzelsin, hoşsun, diyecek yok... Sen gübre yığının üstüne oturmuş da öteki tavuklara yukardan bakar gibisin. Kendin mükemmel, âlâ, biz, ben serapa, pislik. Öyle olsun; sana bir şey söyleyeyim mi, benim dürüstlüğüüm yeter. Senin bu hallerini yutmuyorum.” Bir süre sustu, sonra, “Kendin de inanmıyorsun ya buna,” diye devam etti.

“Seni bulup, olup bitenler için özür dileyecektim.”

“Niye özür dileyecemişsin! Benimle ne alıp vereceğin var ki?”

“Sen gittikten sonra seni kırdığımı anladım. Bu meslektekilerin birbirlerine nasıl bağlı olmaları, nasıl bir aile gibi geçinmeleri gerektiğini söylemiştim sana. Galiba burada doğmayan, buraya mensup ana-babadan gelmeyi tasfiye etmek lâzım.”

Victor gözlerinden kin ve nefret akararak alaycı bir edayla: “Bakıyorum, beni çok iyi karşılıyorsun,” diye cevap verdi.

“Ben de o fikirdeyim... Sen de bizim meslektensin. Burada kalır yerleşirsen, senin çocukların da burada doğar büyür. Seni öyle kendimizden ayırıp atmamalıyız, daha doğrusu ben o şekilde hareket etmemeliyim. Bizimki aile arasında yapılacak işler, Victor. Seni aramıza alıp kendimizle kaynaştırmalıyız.”

“Çok geç artık. Senin moruğun tokadını yedik; sen hiç canın yokmuş gibi hareket ettin; o Allahın belâsı soytarı... duydun mu bana ne dediğini. Korkup kaçacağımı mı sandı yoksa?”

“Yoo, sandığı yok. Belki birbirimize öylesine karışmış, kaynaşmışız ki; kimse ötekine ne olduğunu anlamıyor... Seni daha iyi karşılamış olmayı isterdim.”

“Nasıl meselâ?”

“Bilmiyorum. Seni bu derece kırmışsak bilmem ki ne yapmalı. Münasip bir şey düşündüm ama, yine de bir şey bulamadım.”

Genç adamın gözlerinde kurnaz, sinsî bir ışık yanmıştı. Kaba bir tavırla: “Onu tamir edecek tek

çareyi öğretemim sana istersen,” diye güldü.

Mordeen gözlerini karşısındakine dikti: “Seninle dost olmayı isterdim, Victor,” diye mırıldandı. “Gerçekten samimî olarak söylüyorum. Belki ötekiler... seni memnun edecek bir çare de bulurum.”

Victor biraz daha yaklaştı. “Ötekilere pek aldırış etmiyeceğim galiba,” diye mırıldandı.

“Hayır, öyle söyleme Victor. Aklıma bir şey geldi. Küçük bir kızken pek yalnızlık çekerdim. Bunun ne olduğunu herkes bilir ya. Kimse beni istemiyor, herkes benden kaçıyor gibi gelirdi. Bütün paramla gidip ufak tefek alır; renkli kâğıtlara sararak kendi kendime hediye ederdim. Öyle sanırdım ki öteki çocuklar bunu görecekler de benim ne kadar gözde, sevilen bir kız olduğumu anlayacaklar. Ama faydası olmadı. Sonra Victor, benden büyük bir kızın başı belâyaya girdi. Bir yüzük çalmıştı. Korkuyor, öteki arkadaşlarından çekiniyordu. Benden yardım istedi, ben de elimden geleni yaptım. Dikkat et Victor, işte o zamandan sonra herkes beni aradı, benden hoşlanmaya başladı. Benden istenenleri vermeye, açık kalplilikle başkalarına yardıma başladıktan sonra hiç yalnızlık çekmedim.”

“Çok tuhafsın. Her zaman bir şey anlatmaya çalışıyorsun. Bunun da mânası ne? Bundan alacağım ders neymiş bakalım? Senin her sözünden bir hisse kapmak lâzım galiba.” Sesi monoton, uyuşuk edasını kaybetmişti. Neşeli bir tavırla, “Hadi Mordeen, söyle bu hikâyeyle ne demek istiyorsun?” diye güldü.

“Şey... Seni memnun etmekten bahsediyorduk da. İhtiyacım olduğu zaman bana yardım edersen, ikimiz için de iyi olur diye düşündüm de.”

Yüzündeki deminki zalim, vahşi tavır kaybolmuş, yerini bir gülümseme almıştı. “Hadi canım,” diye güldü. “Senin ne yardıma ihtiyacın olacak? Asıl yardım edilecek adam benim. Sen de öyle dememiş miydin?”

“Victor, sen de farkındasın ya, bizim bir derdimiz var. Anlatabilseydim halimizi daha iyi anlar, bana yardım etmek isterdin.” Gözlerinden yardım dilenen bir ifade akıyordu. Victor onun bu halini görünce her şeyi anladı. Yenmiş, mücadeleyi kazanmış bir tavırla elini uzatıp genç kadının omuzlarından tutmaya çalıştı; karşısındaki elinde olmadan geri çekilmek isteyince gülererek otoriter bir hareketle onu yakaladı.

“Tabiî şekerim, senin için her şeyi yaparım,” diye mırıldandı. “Sana kaba muamele ettiğim için üzgünüm. Korkuyordum senden de ondan da. Artık her şey yoluna girecek.” Gözlerinin içine baktı. “Belki sen değiştin. Ama kadın ile atın bir erkeğin kendine güvenip güvenmediğini hemen anladığını söylerler. Ne kadar gösteriş yaparsa yapsın, onlar gerçeği hissederlermiş.”

Mordeen’in gözleri acıyla bulanmıştı; biraz kendini çekti. Yavaşça: “Belki anlarsın diye düşünmüştüm.” diye mırıldandı.

“Anlıyorum tabiî... Allahım insan bazan ne kadar aptal oluyor. İşareti aldım, ışıkları gördüm, hâlâ tereddüt içindeyim. Aptallık! Tabiî ilk adımı kadın atacak değil ya. Ne kadar aptalmışım meğer. Sen kararını vermişsin de ben hâlâ ayak sürtüp duruyorum.”

Hafif bir kahkaha attı. “Çabuk buradan gidelim. Seninki adamakıllı olmuştur artık. Bir revüye falan gideriz. Yemeği de şehirde yeriz, yahut ne dersin, bir araba kiralayıp şöyle bir dolaşalım mı, ha?”

Mordeen’in yüzü ciddileşmişti. Victor’dan uzaklaşıp sandığa doğru yaklaştı. Kutudan bir ruj alıp dudaklarını boyadı. Çekingendi ama, kararına vermişti. Sert, ciddî yüzü yumuşadı, bir uysallık, bir canayakınlık takınmıştı.

Victor: “Ne dersin ha?” diye ısrar etti.

Mordeen ona doğru döndüğü zaman tamamen değişmişti.

“Ha, ne dersin? Yemek yiyip sonra arabayla gezelim mi?”

Genç kadın karşısındakinin yüzünü tetkik ediyordu, “İyi olur,” dedi. “Pek gezmeye gitmem de...” Hâlâ ona bakıyordu.

“Bir şey mi gördün yüzümde?”

“Bir şey mi? Yok canım, gözlerinin ne kadar siyah olduğuna bakıyordum.”

“Hoşuna gitti mi bari?”

“Evet. Nasıl olup da bazı ailelerin siyah, bazılarının mavi gözlü çocukları olduğunu merak ediyorum. Tuhaf değil mi?”

“Benim ailemde ne ana tarafında, ne baba tarafında açık renk göz hiç yoktur.”

“Tuhaf. Ailelerin ne garip özellikleri var. Bir aile tanırım ki her iki kuşakta bir muhakkak bir deli çıkar.”

“Ne garip insanlar tanıyorsun sen. Bana kalırsa bizim talihimiz var. Bizim ailenin tek derdi yaşlılıktır. Büyükbabalarımın dördü de hâlâ yaşıyor. Baba tarafından dedelerimin çoğu yüz yaşını geçtikten sonra ölmüş. Biz sağlam bir aileyiz. Ama hâlâ ne bekliyoruz? Hadi gidelim artık.”

“Evet iyi olur.” Ayağa kalkıp uzun pelerinin omuzlarına aldı. “Arabaya gidip giyineyim öyleyse,” dedi. “Süsleneyim azıcık. Beraber görünmeyelim. Seni nerede bulayım?”

Victor gözlerini yüzüne dikti. “Hayır,” dedi. “Beni atlatamayacaksın, şekerim. Küçük bir Çin lokantası var. İyi, temiz bir yer. 12 nci sokakta. O köşedeki bankayı dönünce hemen orada. İçeride küçük küçük kabinleri var. Ben perdeleri çekilmiş ilk kabinde olurum.” Hafifçe gülümsedi. “Merak etme güzelim,” dedi. “Hiçbir şey olmaz. Kimseye görünmeyiz. Sadece bana güven, yeter.”

Mordeen kapıya doğru ilerledi. “Benimle beraber çıkma,” dedi. “Bir saat sonra bulurum seni.” Kapıya yaklaşınca durdu. Deminki hali kaybolmuştu.

Bu değişikliği Victor da hissetmişti. Kollarını uzatıp beline doladı. “Bahse girerim ki senin şu anda ne düşündüğünü biliyorum.” diye mırıldandı. “Hiç merak etme. Bunu sade biz yapmıyoruz ki. Her günkü olağan şeyler bunlar. Kimsenin kabahati yok bunda. Kendini üzme hiç. Ne diye üzülesin... Herkesin başına gelen şeyler bunlar. Bizim onlardan ne farkımız var. Herkesin yaptığını yapıyoruz.”

“Dışarı benimle beraber çıkma.”

Mordeen dışarı çıkıp perdeyi kapadı; fakat bir saniye geçmemişti ki geri döndü. Telâşla: “Onu gördüm, buraya geliyor,” diye söylendi. “Seni burada görmesin. Buradan çık, çabuk ol.”

Victor çadırın öte tarafına gitti. Bezin ucunu kaldırarak altından geçip gözden kayboldu.

Mordeen geniş bir nefes aldı. Perdeyi aralayıp dışarı baktı. Gidecekmiş gibi dışarı çıkarken, vazgeçti, tekrar perdeyi kapattı. Şöyle etrafına bakındıktan sonra âni bir kararla dışarı fırladı.

Çadırı aydınlatan ışık şimdi biraz sararmış, yumuşamıştı. Öğleden sonra güneşi alçalmıştı. Dışarıda sirk bandosu bir marş çalıyor, arada fillerin ayak sesleri, atların nal tıkrıtları geliyordu. Bir aslan kükredi. Domuzlar viyakladı.

Biraz sonra perde açılarak, Joe Saul içeri girdi. Gözleri baygın, ağzı salyalıydı. Omuzları düşmüş, kravatı sarkmış, gömleğinin düğmeleri çözülmüştü.

İnler gibi bir sesle: “Mordeen,” diye seslendi. “Mordeen, sarhoşum ben... Affedersin, ama sarhoşum işte...” Kapağı açık sandığa bir göz attı. Sendeleyle sendeleyle portatif sandalyeye yürüyüp oturdu. Elini okşar gibi sandığa sürtüyordu. Karısının rujunu aldı, burnuna götürüp kokladı. Gülümsüyordu. Beceriksiz hareketlerle sandığa yerleştirmeğe kalktı. İçinde boyaların, pudraların, kremlerin durduğu kutuyu karıştırdı. Bir ara gözü aynadaki aksine ilişti. Bir süre kızarmış, baygın gözlerini, perişan halini seyretti. Sonra âni bir hareketle sandığın kapağını örttü. Kırılan aynanın

boğuk sesi duyuldu. Sandığın üstüne abanmış, alnını hafif hafif koluna sürtmeye başlamıştı. Sağ elinin yumruğunu şiddetle sandığa vurarak: “Mordeen,” diye inledi. “Dostum Ed’i kırdım, kovdum yanımdan...” Yumruğu gevşedi, yavaş yavaş elini açtı.

Tam bu sırada perde aralandı. Ed’in başı göründü. Bir süre Joe Saul’u seyrettikten sonra içeri girdi. Gelip Joe Saul’un önünde yere bağdaş kurdu. Kollarını göğsüne kavuşturmuş, hayran gözlerle arkadaşını seyrediyordu.

II

ÇİFTLİK

Bir haziran sabahı güneş, büyük ambarın üstünden aşır evin çardak tarafında, mutfak penceresine düşmüş, mutfak pırıldılara garketmiş. Güneşin tatlı sarı ışığı parlak sobadan aksederek kurumak üzere bir kenara yığılmış tabaklara kadar uzanıyor. Burası hem oturlan, hem de mutfak olarak kullanılan bir yerdir. Yemek yemek, dikiş dikmek, yazı yazmak için kullanılan muşamba örtülü bir masa; rahat etmek için üstünde ufak minderler bulunan dik arkalıklı sandalyeler; duvarda tarihlerin yanında harman, tohum gibi günlük işlere dair notlar yazmak için ufak boşluklar bulunan büyük bir reklâm takvimi vardı. Her bakımdan her işi gören bir yerdi bu oda. Hattâ pencerenin önünde yemek pişene kadar dinlenmek için oturulacak bir sedir bile vardı. Bulaşık teknesinin yanındaki rafta duran radyodan bir sirk bandosunun çaldığı hafif bir marş sesi geliyordu.

Burası rahat, sıcak, kuşaktan kuşağa geçe geçe tam yerli yerini bulmuş bir mutfaktı. Dışarıdan çiftliklerin malûm gürültüsü; at kişnemeleri, tavuk sesleri, inek böğürtüleri, zaman zaman horozların sesi geliyordu. Bir horozun güneş epeyce yükseldiği halde sabah keyfine doymadığı, uzun uzun öttüğü duyuluyordu. Sobanın üstüne ağzından buharlar çıkan bir çaydanlıkla bir kahve kâsesi kaynıyordu. Bir duvar saatinin hafif tik-tak'ları geliyordu.

Çiftçi Joe Saul masanın başına oturmuş, başını eline dayamıştı. Sağ elinde bir kalem, önünde ağzı açık bir mürekkep şişesi vardı. Komşu çiftliğin sahibi Ed yığılmış gibi yanındaki sandalyeye oturmuştu. İki de mavi çadır bezinden "Blue Jean" denen pantolonlar ve boğazı yırtmaçlı mavi gömlekler giymişlerdi. Önlerinde birer kahve fincanı duruyordu.

Ed ayağa kalkarak sobanın üstündeki kahve kâsesinden fincanını doldurdu, arkadaşına: "Sen de ister misin?" diye sordu.

Joe Saul başını kaldırdı, boş fincanı ona doğru iterek: "Eyvallah," dedi.

Ed fincanı doldurdu. "Bu işleri yapacak bir kâtip tutman lâzım," diye söylendi. "Ben de öyle yaptım da kurtuldum. Yazıp çizilecek hesaplar, kâğıtlar o kadar çoğaldı ki, insanın tarlada çalışmaya vakti olmuyor."

Joe Saul kahvesine şeker ve süt katarak karıştırdı. "Kendi çiftliğimin hesaplarını da tutamazsam ne diye çiftçilik yapayım," diye mukabele etti. "Hesap işlerine oldum olası aklım yatkındır, ama bu da kolay kolay içinden çıkılır dert değil ki. Yapılacak sade bu olsa. Her işi kendim görmem, hiç olmazsa yapılırken yanında durmam lâzım."

"Victor dışarıda çalışmıyor mu?"

"Evet, fena çalışmıyor, hiç olmazsa iyi niyetli. Bir şeyler yapmak istiyor. Ama istidadı yok, Ed. İçine işlememiş. Kuzen Will öldürülmeden önce ona bir iş verdim mi, hiç düşünmezdim bile; bilirdim ki her şey mükemmel ve istediğim gibi yapılacaktır. Bu Victor ne de olsa şehir uşağı. Bazan iyi iş görüyor, ama her zaman güvenemiyor ki insan. Ne demek istediğimi anlıyorsun ya, Ed. Sen, ben, Kuzen Will, babalarımız, dedelerimiz bir işin niye ve ne için olduğunu bilmeden yaparız, içimizden öyle gelir ama, her seferinde de doğru çıkar. Toprak hakkında okumakla, yahut kulaktan kapmakla bir şey öğrenilmez. İnsanın içinde olmalı bu, kanına karışmalı. Victor'u tenkit etmiyorum. İyi niyetli bir şeyler yapmak için çalışıyor, ama dedim ya, her zaman güvenemiyorum. Her işi gidip kendim kontrol etmem gerekiyor."

"Anlıyorum... Dün ikizlerle de tuhaf bir şey oldu. Al, yemekte, içimde şöyle yap diyen bir ses var

diyordu. Fasulyeler çapalanmak ister bana kalırsa. Sanki fasulyelerle konuşmuş gibi...”

“Ben de onu demek istiyorum. Onların da istidadı var işte. Onlara verdiğin bir işi gidip kontrol etmene lüzum yok... Ah! kurban olduğum Allahım!”

“Yeter artık canım. Kendini perişan edene kadar ne uğraşıyorsun.”

Joe Saul içini çekti. “Bazan bir kâbus basıyor. Bu canım kara toprağı bomboş görüyorum. Sonra dikenler, çalı çırpılar kaplıyor her yanı. Derken koca ağaçlar altında kayboluyor. Tek bacası kalana kadar evimin eriyip aktığını görüyorum. Bu yerin tâ yıllarca Büyük Joe Saul’un eyerinin torbasında tuz, tütün, barut ve tohum getirdiği günlerdeki halini görüyorum. Hepsi o kadardı, Ed. Bir baltası ve torbasındaki bu şeyler, malı mülkü, olup olacağı bundan ibaretti. Beş altı ağacı devirerek sopası ile toprağı eşip mısır tanelerini dikmişti. Küçükken danalarımıza bakarken bize bunları anlatırdı hep.” Eliyle kapıyı işaret etti. “Bak şimdi nasıl kapkara, tatlı; sürüldükten sonra parlak güneşin altında nasıl yol yol uzanıyor... Ama on yıl sonra yine eski halini bulacak, ona bakacak başkası olmadıktan sonra. Kâbusun arasına yabancılar da karışıyor, nasıl ekilip biçileceğini bilmeyen şehir uşaklarının istilâ ettiğini görüyorum burayı.”

“Yeter artık, Joe Saul. Kendini olmayacak şeylerle üzüp tüketiyorsun. Önündeki kâğıtla meşgul olup bu saçmaları unutmaya bak. Mordeen nasıl?”

“Bilmem, son iki haftadır biraz keyifsiz. Beni üzen bir şey var, Ed. Evvelce de bazan sancılandığı olurdu ama, aldırış etmez, şikâyet etmeden işini gücünü görürdü. Ne de olsa köy mayası. Ama şimdi sık sık midesi bulanıyor, başı dönüyor; bambaşka bir kadın oldu. Dün doktora gitti. Önemli bir şeyin yok ama, dikkatli bulunmalısın demiş doktor. Tuhaf değil mi, bebek gibi oldu. Bu sabah keyfim yerinde değil, biraz geç kalksam darılır mısınız? diyordu. Biliyorsun, eskiden böyle değildi. Sık sık kollarımı açıp geriniyor, tatlı tatlı gülümsüyor. Hiç hastaya benzemiyor. Ama gene de durmadan midesinin bulanmasının, kusmasının sebebini anlayamıyorum.

“Düzelir. Kadınlar bazan öyle olurlar.” Konuyu değiştirmeye çalıştı. “Sana bir şey sormak istiyordum. Victor kendisine tokat attığın için huysuzluk falan ediyor mu?”

“Yoo, bilmem, farkında değilim. Bugünlerde pek sessiz, kırk yılda bir ağzını açıyor. Sade kendi işiyle meşgul görünüyor. Galiba o tokadın epey faydası oldu.”

“Canım sıkıldı. Bana kalırsa o tokadı atmamalıydın.

“Ben de sonradan pişman oldum, ama kendimi tutamamıştım. Ona da söyledim, özür diledim. Herhalde unuttu bile.”

“Sen kimseye kızacak, tokat atacaktıydın bir adam değildin be Joe Saul.”

Damarına bastı. Beni deli eden öyle bir lâf etti ki... İşittin mi? Mordeen kalktı galiba. Bir ses duydum gibi geldi.”

“Galiba kalkmış. Ben de yollanayım artık. Bir alay yapılacak iş beni beklerken, güneş ıskınlı bunca zaman olduğu halde ben hâlâ oturmuş çene çalıyorum. Saatin doğru mu?”

“Radyo ile ayarlı, hiç şaşmaz.”

Radyoda hafif, tatlı bir melodi başlamıştı.

Joe Saul radyoya baktı. “Bu yokken ne yapardık bilmem,” diye söylendi. “Hemen hemen hiç kapatmıyoruz. Evde başka bir insan varmış gibi geliyor artık. Mordeen iş görürken dinlemeyi pek seviyor.” İçini çekti. “Bir fincan kahve daha içelim,” dedi. “Bardağını ver de yıkayayım.”

Bardakları musluğun başına götürüp çalkaladı.

Bu esnada kapı açılıp Mordeen içeri girdi. Yüzü pırıl pırıl yanıyor; dudaklarındaki tatlı gülümseme ayrı bir güzellik veriyordu. Etekleri hemen hemen yere değen uzun, iri çiçekli bir rop

giymişti.

İki erkek genç kadına döndü. Joe Saul; “Biraz iyileştin mi, Mordeen?” diye sordu.

“Evet, çok iyiyim, bir şeyim kalmadı.”

Ed: “Maşallah, aslan gibisin,” diye lâfa karıştı.

Genç kadın pencerenin önündeki sedire gidip oturdu; dünyayı ilk defa görüyormuş gibi hayranlıkla: “Ne güzel bir sabah,” diye mırıldandı.

“Evet, çok güzel bir gün olacak,” diyen Joe Saul karısına baktı. “Sana kahvaltı hazırlayayım mı? Yulaf çorbası ile kızarmış sucuk var.”

“Sen mi pişirdin?” Tatlı bir kahkaha attı. “Benim senin kahvaltını hazırlamam lâzımdı. Ama bu halin çok hoşuma gitti, Joe Saul. Ne iyisin... Zahmet etme, kahvaltı etmeyeceğim.”

“Öyleyse bir bardak kahve iç. Çaydanlığı boşaltıp sana taze bir kahve yapayım. Ha, ne dersin?”

“Hayır. Pek öyle hasta değilim. Galiba kendimi fazla dinliyorum.”

“Eskiden böyle olmazdın. İlk defa gelince başına bu...”

Mordeen derin bir nefes alıp: “Ben...” diye söze başladı.

“Evet...” dedi Joe Saul.

“Ne diyeceğimi unuttum, aklım başımda değil ki.”

Joe Saul doldurduğu kahve fincanlarını ocağın başından masaya getirdi. “İçmeyeceksen yenisini kaynatmayayım ama, belki rahatsızlık duyarsın da lâzım olur. Yeniden kaynatayım. Birazdan Victor da bir fincan kahve içmeye gelir.”

Mordeen söyleyeceği şeyi düşünüyordu. Kendi kendine gülümsedi; sonra ciddileşti, gene gülümsedi. Dizinin üstünde duran ellerini tetkik ediyordu. Nihayet parmaklarını birbirine geçirerek, salıncak gibi sallanmaya başladı. “Doktor bir süre pek yorulma, dinlen, diye tembih etti,” dedi.

Joe Saul tepsiyi masaya koymuş, sandalyeyi çekerken ona bakıyordu. “İyi ama, bir şeyin yok demişti ya. Nen varmış?”

Bu sefer daha açık konuşacaktı. “Joe Saul,” dedi. “Yakında bir çocuğum olacak. Ana-baba olacağız.”

Önce ne söylendiğini farketmedi kocası. Böyle bir şeyi aklından bile geçirmiyordu. Ama kelimeler kulağında çınlayıp asıl mânasını toparlayınca donmuş gibi oldu. Gözlerini karısına dikmişti. Kelimeler kafasının içinde uğulduyordu. Bir süre titreyen çenesine hâkim olmaya çalıştı. Sonra kendini tutamadı, masanın üzerine kapanarak ağlamaya başladı.

Ed, Mordeen’in gözlerinin içine bakıyordu.

Bu bakışlara mukabele eden kadının yüzü pak ciddiydi. Hafifçe başını sallayıp gülümsedi.

Joe Saul bir zelzele heyecanıyla sarsılıyordu. Ed gözlerini başka tarafa çevirdi. Mordeen içten içe derin bir haz duyarak kocasını seyrediyordu. Elleriyle okşarcasına karnını oğuşturuyordu. Yüzüne esrarlı bir ifade gelmişti. Vücudunun taşıdığı sır gözlerinde yansıyor. Bir dünyada, her zerresi hâtıralarla yüklü yeni bir dünyada gelişen bir cenin, yanan tutuşan hücreler, inişler çıkışlar, karmakarışık, bir keşmekeş içinde kol, bacak, sinir olacak görünmez zerreler. Yavaş yavaş şekillenecek bir baş, gövde, parmaklar ve günün birinde iki cinsiyetten birine ait olacak bir parmaktan, ufacık bir kalemden başka bir şey olmayan, sıcak su içinde yüzen, anasının canına ortak bir mahlûkçük büyüyordu orada. Bütün bu çılgınlığın doğurduğu mahlûk, içindekini incitmekten ürkercesine okşadığı karnında yatıyordu.

Bir süre sonra Joe Saul ayağa kalkıp, yavaş yavaş, sallana sallana pencereye gitti. Çiftliğin, karşısında uzanan toprağını seyre koyuldu. Ellerini arkasına kavuşturmuş, omuzlarını dikmişti.

“Şimdi,” diye söylendi, kendi kendine. “Şimdi her şey yoluna girdi.” Toprağa seslenirmişçesine sesini yükselterek devam etti. “Şimdi her şey düzeldi, yoluna girdi.” Sinirli bir kahkaha atarak korkunç bir hal almış olan yüzünü odadakilere çevirdi. Ellerini yanına uzatmış, konuşurken sinirli hareketlerle kalçalarına vuruyordu. “Galiba Avrupa’da adetmiş; böyle bir olayı çiftliğin içinde herkese, her şeye yayarlar, ahırdaki ineklere bile haber verirlermiş. Adetmiş bu, hem iyi bir âdet... Tehlike kalmadığına göre her şeyi açıkça söyleyebilirim artık. Kaç kuşağımız bu toprağın koynunda büyüdü; birbirimizin ayrılmaz parçası gibiyiz artık. Baharda yeşil otlar bizim iliklerimizden, mısır yaprakları bizim midemizden fişkirir, taneleri bizim kanımızdan alır kuvvetini sanki. Bilirsin sen Ed, vakitsiz sıcaklar nasıl içimizi sıkar, sanki kendi bağırmız kupkuru kesilmiş, içimiz dışımız cayır cayır yanıyor.” Yumuşak bir sesle konuşmaya devam etti. “Bütün soyumuzun, ta ilk totemden ilk insana, istikbalde gelecek torunlarımıza, torunlarımızın torunlarına kadar herkesin kaderi bu hücreler, bu tohumlarla çizilmiştir.”

Ed güldü. “Bir ziyafete ne dersin?” dedi. “Ben de ikizleri getiririm. Dondurma, viski alırız, bir de hindi kestik mi tamam. Bu önemli, büyük bir olay, Joe Saul.”

“Kara talihi yendik artık, serbestçe konuşabilirim. Ama aklıma gelmiyor birdenbire, içimdeki sevinci nasıl anlatacağımı bilemiyorum.” Ed’e hitabetti, “Kendimin, vücudumun, ruhumun, her zerresinin didik didik edildiğini, kanımın canımın çekildiğini, içimde insana yaşama aşkı veren ne var ne yoksa her şeyin giderek öldüğünü, yok olup gittiğini hissediyordum. Soyunu, zürriyetini devam ettirememek...”

“Her şey bitti artık, Joe Saul. Başkalarını da davet edecek misin? Mordeen haberin hemencecik etrafa yayılmasını nasıl karşılar acaba?”

İki erkek genç kadına baktı, Ed dikkati çekmek için yüksek sesle: “Ne dersin Mordeen, herkese haber verelim mi?” diye sordu.

Mordeen gülümsedi. “Verin,” dedi, “ne diye saklayalım. Nen var, Joe Saul; yoksa memnun olmadın mı müjdeme?”

“Memnun olmamak mı? Tabii sevindim, sevinmez olur muyum? Ama o acıyı, o mahvedici azabı düşündükçe... Her şey bitti, ama unutamıyor insan. Geriye bakabilirsen mesele yok. Bir de buna cesaret edemeyip ondan kaçmaya çalıştın mı her şeyin bütün dehşetiyle hâlâ orada durduğunu farkediyorsun. Şimdi ben tâ mazimin içine işlemiş kadere, azaba bakıyorum da... Aklımla düşününce kısırlığı inkâr ediyorum. Şimdi her şeyi daha iyi anlıyorum. Emin olduktan sonra perişanlığımı reddediyor, onu hayatın acı bir şakası olarak kabul ediyorum. Kadınla erkek arasında, “Biz çocuk istemiyoruz, ona iyi bakamayacak olduktan sonra, ne diye çocuk yapalım?” derken yavaş yavaş, sinsi sinsi gelişip çiçek açan şüphe ve nefreti şimdi daha iyi anlayabiliyorum. Veya dünyada yapılacak büyük işler var; ne diye hemen çocuk yapıp ayağımızı bağlayalım, kıymetli vakitlerimizi onu emzirmek, gürültüsünü dinlemekle mi ziyan edelim, diyenler oluyor.”

Ed: “Mordeen, bu ziyafet seni yorar mı?” diye sordu. “Şöyle eğlenceli, neşeli bir toplantı yapmak iyi olmaz mı?”

“Tabii, ne güzel olur. Gürültülü, patırtılı, delicesine eğleneceğimiz bir ziyafet verelim. Joe Saul, ben istiyorum. Hadi artık geçmiş dertleri unut, bize katıl artık.”

“O kadar hızla geliyor ki; çabucak iyi olup, hassas bir ciltte hafif bir iz bırakarak kaybolan bir yara gibi; yalnız zürriyeti bol insanlar çekinmeden kısırlıktan bahsedebilirler. Her kısır zerresinin içinde kıvrılan neşterin acısını duyarlar; hayatın değişmez iki kanununu, yaşamak ve başkalarına hayat verip soyunun devamını sağlamak arzusunun bütün mânası ile alev gibi içlerinde yandığını hisseden gene kısırlardır yalnız. Kan dolaşmalı, insanlar birleşip üremelidir.” Sustu, sinirli sinirli başını

salladı.

Victor çardaktan dolanıp mutfığa girmişti. Üstünde bir tulum ve açık yakalı bir gömlek vardı. Kolları güneşten yanmış, tunçlaşmıştı. “Bir bardak kahve içeyim dedim,” diye söylendi. Odadaki heyecanı farkedip susmuştu.

Joe Saul, Mordeen’e yaklaşarak hayatında ilk defa görüyormuş gibi yüzünü incelemeye koyuldu. Genç kadın başını yukarı kaldırdı. Gözleri bir ara Victor’unkine takıldı, ama çabucak tekrar kocasına döndü.

Joe Saul bu kelime ilk defa ağzından çıkıyormuş gibi makamla: “Mordeen,” diye fısıldadı. Gözlerinden hayranlık akıyordu. Eylemli, verimli bir aşkın hazzıyla geniş bir nefes aldı. “Mordeen, demek çocuğumuz olacak!” diye fısıldadı.

Victor şaşırılmıştı: “Ne dedin?” diye sordu.

Joe Saul ona döndü: “Duydun ya!” diye bağırdı. “Çocuğumuz olacak. Bu evde bir de çocuk sesi duyulacak. Tozların, çamurların içinde oynayacak bir çocuk gelecek. Büyüyen, her gün yeni bir şey öğrenen, tavukların peşisıra seğirtecek, folluktan yumurta aşırarak bir çocuk olacak bu evde de.” Joe Saul bir ileri bir geri sallanıyordu. Arasına sonsuz bir neşenin verdiği isterik, sinirli kahkahalar atıyordu. “Cevap bekleyen bir alay sual geliyor, anlıyor musun? Bütün dünyayı, hayatı yeniden keşfe çıkıyoruz. İşitiyor musun? Bu toprak da asıl ürününü, içinden büyüyecek, kendinin efendisi olacak asıl ürününü verdi artık.”

Sesi yumuşamış, fısıldar gibi söylüyordu: “Oğlumuz toprakta yatacak, bağırını toprağa verip onun kucağında yetişecek. Parmakları toza bulanarak, kulağını onun koline koyup toprağın sesini duya duya büyüyecek.”

Victor belli belirsiz bir şekilde gülümsedi. Bir süre Joe Saul ile gözgöze bakiştılar, sonra gözlerini Mordeen’e çevirdi. Tebessümü biraz daha genişlemişti. “Tebrik ederim, Joe Saul,” dedi. “Gözünüz aydın. Öyle ise bu önemli olayı kutlamak lâzım. Ama hep oğlumuz diye bahsediyorsun, oğlan olacağını nereden biliyorsun?”

Joe Saul: “Nerden mi biliyorum?” diye bağırdı. “Neme lâzım, ne çıkar. Ölmedim ya. Kanım kurumamış, zürriyetim kesilmemiş ya. Kız olmuş, oğlan olmuş ne çıkar? Başkaları da, arkasından başkaları da gelecek olduktan sonra.” İyice Victor’un yanına yanaşp, yavaşça parmağı ile göğsüne dokundu. “Çocuğumuz olacak,” diye devam etti. “Şimdilik orada gelişip zamanını beklemekle meşgul. Benden geliyor o, benden oldu; anlıyor musun? Benden bir parça olacak, arkasından başkaları da doğacak. Kanım dolaşacak, soyum devam edecek. Bana benzeyenler, benden gelenlerle dolacak ev.”

Joe Saul yere çöktü, yorulmuştu. Fakat bu uzun sürmedi, birkaç saniye sonra tekrar başını dikip bir kahkaha attı.

Ayağa kalkmış, hem gülüyor, hem de düzensiz adımlarla sıçraya sıçraya dans ediyordu. Bir elini görünmeyen bir damı tutar gibi ileri uzatmış dönüp duruyordu. Radyodan hafif bir vals sesi geliyordu. Bir çocuk gibi sevincinden ne yapacağını şaşırılmış, oynayıp duruyordu. Mordeen dudaklarında tatlı bir tebessümle onun bu halini seyrediyordu. Victor da bir süre onu seyrettikten sonra ocağa gidip bir bardak kahve doldurdu. Ed gülerek arkadaşının bu tuhaf, garip hareketine bakıyordu.

“Joe Saul be, seni hiç bu halde görmemişim,” diye bağırdı.

Joe Saul durdu. “Sebep yoktu ki,” diye cevap verdi. “Evvelce sebep yoktu.”

“Ee. Biz de yola düzülelim artık. Sebeppli sebepsiz, yapılacak bir sürü ufak tefek iş beni bekliyor. Onlar mazeret dinlemez ki.”

Joe Saul yapmacık bir böbürlenmeyle ayağa kalktı. Söylev çeker gibi: “Bu günü tatil, mübarek bir tatil günü olarak ilân ediyorum,” dedi. “Bugün yapılacak ufak tefek işlerin olmadığı beyan ederim.

Bırak, yapılacak işler varsa ikizler yapsın, yada daha iyisi bir gün beklesinler. Benimle tartışmaya kalkma. Başımın şöyle bir hareketiyle çiftliğini yokederim yoksa.” Kendi şakacılığına kendi güldü. “Azıcık daha diren, bu sefer şöyle bir baş sallaması daha, sen de ortada yoksun.” Victor’a döndü: “Victor dolapda viski var. Çabuk bardaklarla o şişeyi getir. Ziyafetin hemen şimdi başlamasını istiyorum. Muhterem kraliçe hazretleri.” Gözlerini karısına dikmiş, saygıyla eğiliyordu. “Bu kraliçe hazretleri, bu ana, eğlenmek, ziyafet vermek istiyor. Öyle olsun. Çabuk Victor heyecanlarımız yatışmadan yetiştir.” Kendi de koşup bardakları taşımaya yardım etti. Sonra şişeyi alıp bol bol doldurmaya başladı.

Mordeen: “Bana koyma,” diye önledi. “Canım istiyor ama, içmemek lâzım. Böyle şeyleri bir süre için bırakmak gerek.”

Joe Saul bu neşenin ortasında birdenbire taş gibi donup kaldı. Karısının oturduğu sedire doğru ilerleyip, önünde diz çöktü; ellerini dizine koydu. “Dikkat et,” diye yalvardı. “Aman, dikkat et. Acele etme, yavaş yürü. Kendini yorma, dinlen. Her zaman iyi, güzel şeyler düşünmeye çalış.” Sonra vahşi bir tavırla: “Sana bundan böyle hiçbir şey kaldırmamanı, kendini yormamanı emrediyorum,” diye gürledi. “Yapılacak bir iş varsa, ne olursa olsun beni çağıracaksın. Duyuyor musun? Emrediyorum.”

Genç kadın şefkatle kocasının başını tutup, parmaklarını saçlarının arasına daldırdı. “Sözünü dinleyeceğim, dediklerini yapacağım,” diye cevap verdi. “Hem hoş bir şey olacak bu. Kendimi zora sokmam ama, senin sandığın kadar da çıtkırıldım bir kadın değilim. Gebe bir kadının içini yiyen bir kurt, bir sabırsızlık heyecanı vardır. Söylediklerinden dışarı çıkmayacağım, merak etme. Hadi, şimdi viskini iç, bakalım.” Ellerini koltuğunun altına sokup ayağa kalkmasına yardım etti. “İçin, ziyafet başlıyor,” diye bağırdı.

Joe Saul değişmişti. Masaya gelip bardağını aldı, yukarı doğru kaldırarak: “Çocuğumun şerefine!” diye mırıldandı. Koca bardağı bir nefeste boşaltmıştı. Ed’le, Victor da ona uyararak içtiler.

Boşalan bardakları hemen dolduruldu. Bu sefer Ed bardağını “Ana’nın şerefine!” diye kaldırdı.

Onu da içtiler, “İyi ettin,” dedi Joe Saul. “Bunu ilk defa benim teklif etmem lâzımdı. İyi ettin, Ed.” Hafifçe öksürdü. “Epey sert geldi, biraz su içeceğim ben,” dedi. Küpten bir bardak su doldurdu, o kadar çabuk içti ki ağzının kenarlarından yarısı dışarı aktı, mavi gömleğini ıslattı.

Victor masaya sokulmuş, bardakları yeniden doldurmuştu. Viskinin tesiriyle gözleri parlamıştı. Bir cesaret, kabadayılık gelmişti üstüne. Joe Saul’un masaya gelmesini bekledi, sonra bardağını kaldırıp, Mordeen’in gözlerinin içine bakarak:

“Baba’nın şerefine!” diye bağırdı.

Joe Saul’un gözleri yaşarmıştı. Bardağındakini yavaş yavaş içip masaya bıraktı. Victor’un yanına gidip kollarını genç adamın geniş omuzlarına attı. “Teşekkür ederim,” dedi. “Eksik olma Victor, çok teşekkür ederim.”

Victor muzaffer bir edayla Mordeen’e bakıyordu. Onun yüzünde asla görmediği derecede soğuk ve korkunç bir nefretin yer ettiğini farketti. Bunu hiç beklemiyordu. Gözleri daldı, başını çevirmeye çalıştı. Bu sefer Ed ile göz göze geldiler. O da insanı öldürürcesine, ezercesine bakıyordu. Boğazını temizler gibi bir iki öksürdü. “Bir bardak daha içersen sarhoş olacağım galiba. Gidip işimi bitireyim bari,” diyerek dışarı çıktı. Çardaktan geçerken tahtanın üstüne çıkardığı ayak sesleri duyuluyordu.

Joe Saul bardağına biraz daha viski koyarken: “Sağlam, tava gelmiş, oynak bir beygir gibi hissediyorum kendimi,” diyordu. “Tuhaf, içimden bağırma, haykırmak geldiği bir anda kendimi ağlar buluyorum. Esen yelden huylanmış titiz bir beygire döndüm.”

Mordeen ihtimamla ayağa kalktı. “Ziyafet verilecekse biraz gidip dinleneyim bari,” dedi. “Bu kadarcık heyecan bile bitirdi, mahvetti beni.”

“Biraz bir şeyler yemelisin,” dedi Joe Saul.

“Hayır, şimdi istemem. Sonra biraz süt içeceğim. Biraz da haşlama yersem yetişir.”

“Git yat öyleyse. Bu toplantı seni yoracaksa vazgeçeriz.”

“Hayır, hayır. Toplantıyı kendim istiyorum. Bütün dostları, ikizleri, komşuları çağırırım. Ama yemeği kim pişirecek? Yiyecekleri kim hazırlayacak?”

“Sen git. Ben her şeyi şehirden getiririm. Her şeyi hazırlarım, yollarım. Çocuğumuz için bu kadarcık yapamazsak olur mu ya...”

Karı-koca yanyana kapıya doğru yürüyorlardı. Mordeen sevgi ve şefkatle bir elini kocasının beline dolamış, hafif hafif sırtını okşuyordu.

Joe Saul arkasından gidişini seyrettikten sonra dönüp masaya geldi. “Yorulduğum,” dedi, “birdenbire bir yorgunluk, kanım boşalmış gibi bir halsizlik hissetmeye başladım.”

“Pek anî oldu da,” dedi Ed. “Hakikaten pek anî bir darbe oldu. İşin doğrusunu istersen, artık karından beter olacaksın. Sabahları miden onunkinden çok bulanacak, azıcık sancılanacak olsa, sen ondan çok ağrı çekeceksin. Hele o doğum ağrıları. Allah yardımcın olsun. Allahım, o anlarda, o bekleme sırasında insan ne çekiyor; göreceksin ya.”

Joe Saul: “Ona bir hediye almalıyım,” diye mırıldandı. “Onu memnun edecek, değerli, güzel bir şey almalıyım. Öyle bir şey bulmalıyım ki, dünyada bundan daha güzel bir şey olamaz desin. Gözleri parlansın, makbule geçsin.”

“Bana kalırsa o en güzel hediyeyle şimdiden sahip olmuş.”

Joe Saul lâfi değiştirmemeye çalıştı. “Evet, evet biliyorum,” dedi. “Fakat bir hâtıra olarak taşınabilecek, kutsal bir muska gibi takabileceği bir inci, yada kırmızı, alev alev yanan bir yakut falan bulsam. Kolay kolay bozulmayacak, ona olan minnetimin nâçiz bir hediyesi olarak elinde, yada boynunda taşıyacağı bir şey alabilsem. Bu benim için bir zorunluk artık, Ed. Benimle gel.” Yeniden heyecanlanmıştı. “Gidip bir şey alalım. Beraber şehre gideriz. Yiyecekleri de tedarik ederiz oradan... Eskiden her ziyafetten önce kendisini öylesine yorar, öyle didinirdi ki, sonradan eğlenmek için keyfi kalmazdı. Bu sefer işler hep benim elimden çıkacak. Şimdi gidip bir şey arayalım. Düşündüğüm bir şey yok ama, bakınırken buluruz.”

Yeniden heyecanlanmıştı, kararını vermiş adamların telâşıyla: “Çabuk ol Ed,” diye söylendi. “Bardağındakini çabuk bitir de benimle gel. Yalnız kalırsam cesaretim kırılıyor, kendime güvenemiyorum.” Serbest bırakılmasını bekleyen bir taziye gibi, bir kapıya, bir masaya, gidip gidip geliyordu.

Ed yavaşça kalktı. Alaycı bir tavırla: “Aman Joe Saul, dikkat et, çocuğu unutma,” diye güldü. “Kendini yormamalı, ağır işlere girmemelisin.” Sonra ciddî bir tavırla: “Kendin yalnız kalmak istemiyorsun ama, Mordeen’in yalnız kalmasına ne dersin?” diye ilâve etti.

“Ya,” dedi Joe Saul, “bu aklıma gelmemişti. Her zaman kendi kendine yeter, kendinden başkasına ihtiyacı olmazdı da. Hatırlattığın için teşekkür ederim. Victor’u çağırır, pek uzaklaşmamasını söylerim. Bizim eski yemek çingırağını da yanına koydum mu, bir şeye ihtiyacı olursa çingırağı sallarsın, o da gider.”

Ed: “Zannetmem ki Victor...” diye söze başladıysa da düşündüklerini hiçbir zaman söyleyemeyeceği için sustu, lâfının sonuna getirmede.

“Victor pekâlâ ona yardım eder. Duymadın mı, kendisine attığım tokadı unutmuş bile. Victor iyi oğlandır.” Kapıyı açıp bağırdı: “Victor!” Uzaktan bir ses duyuldu. Joe Saul ellerini vurdu. “Victor, buraya gel. Sana söyleyeceklerim var. Hadi, Ed.” İki erkek dışarı çıkıp kapıyı kapadılar. Raftaki radyo çalışıyor, ocağın üstündeki çaydanlık fokur fokur kaynıyordu. Saatin tik-tak’ları daha açık bir

şekilde duyuluyordu.

Dışarıda çardaktan gelen ayak sesleri duyuldu. Kapı aralanarak Victor görüldü. Sessizce eşikte durup gürültüyle hareket ederek yavaş yavaş uzaklaşan otomobilin sesini dinledi. Sonra yavaşça kapıyı örterek masaya yaklaştı. Bardağına viski doldurup bir nefeste içti. Bir daha doldurdu. Bu işi yaparken şişenin ağzını bardağın kenarına çarpmıştı. Yatak odasına giden taraftan Mordeen'in sesi geldi.

“Joe Saul, sen misin?”

Victor sesini çıkarmadı, sandalyeye oturmuş, yavaş yavaş viskisini yudumluyor, sesin geldiği tarafa bakıyordu. Arkasına doğru yaslandı, eski sandalye ağırlığı altında gıcırdadı. Mordeen telâşlı bir sesle: “Kim var orada?” diye bağırdı. Ve bir iki saniye sonra açık kapıda görüldü. Victor’u görünce durdu. İki eliyle kapının çerçevesine tutundu. “Ah,” dedi, “sen miydin, ne diye cevap vermedin?”

Victor sandalyesinin üstünde bir süre arkaya öne sallanarak onu seyretti. Arasıra elindeki bardaktan bir iki yudum alıyordu. “Joe Saul kendisi şehirdeyken sana göz kulak olmamı tenbih etti,” dedi. “Öyle söylediler, emrettiler!”

“Ne istiyorsun, Victor?” Sesi telâşlıydı. “Bu saatte içilir mi?”

Victor bardağındakini bitirip bir daha doldurdu. Gözleri yine genç kadının vücuduna takılmıştı. “İçeri girsene,” dedi. “Yanıma gel, konuşalım.”

Mordeen bir an tereddüt etti. Yüzü bir maske gibi mânasızlaşmıştı. Masanın yanından geçip, pencerenin önündeki sedire oturdu. Dışarıdan bir inek böğürtüsü geldi.

Mordeen ağır ve soğuk bir tavırla: “Ne istiyorsun, Victor?” diye sordu.

Victor sandalyesiyle birlikte ona döndü. Bir süre baktı. Kolunu masaya dayamış, ayak ayak üstüne atmıştı. “Sadece bütün günümü senin yanında, seninle beraber geçirmek istiyorum,” dedi. “Şimdiye kadar oturup seninle doğru dürüst, doyasıya konuşamadık. Tuhaf değil mi, benimle dertleşmek istiyorsun sanıyordum.”

Mordeen anlamsız gözlerle karşısındaki adama bakıyordu.

Victor bardağından bir yudum daha alıp sandalyesinin üstünde yerleşti. Ayaklarını ileri doğru uzatmış, yatar gibi oturuyordu. Boynundaki altın madalyon dışarı çıkmıştı. “Bu çok önemli, çok ilginç haberi demin duydum. Ama senden değil, Joe Saul moruğundan, o söyledi. Ne bileyim, bu havadisi herhalde bana kendin vermek isterdin diye düşündüm.”

“Oyun oynamaktan vazgeçince asıl istediğini söylersin diye bekliyorum.”

Victor güldü: “Neden bahsettiğimi, ne demek istediğimi sanki bilmiyormuş gibi davranıyorsun.”

“Ne dediğini duydum, ama ne kastettiğini anlayamadım.”

Bacaklarını düzelterip, karşısında oturan kadına doğru eğildi: “Kendi çocuğumla ilgilenmeyecek miyim sanıyorsun?” dedi.

Mordeen kelimelerin üzerine basa basa: “O senin çocuğun değil, Victor,” diye karşılık verdi. “O, Joe Saul’un çocuğudur.”

Victor gürültüyle güldü. “Mordeen,” dedi, “kendi kendini de inandıracağını mı sanıyorsun böyle söylersen?”

“Ne münasebet! İşin doğrusu bu; ben gerçeği söylüyorum.”

Genç adam öfkeyle ayağa fırladı: “Yalan söylüyorsun!” diye bağırdı. “Bunu sen de, ben de pekâlâ biliyoruz. Sen de Joe Saul’un çocuk yapamayacağını, kısır olduğunu biliyorsun, eminsin; mükemmel biliyorsun bunu. Ben pek öyle sömürülmeye gelemem. Bana ait olan bir şeyden uzaklaştırılıp onun

başkalarına peşkeş çekilmesine katlanamam. Bana numara yapmaya kalkma; bilirsin, böyle şeylerden hoşlanmam. Bu çocuk benimdir... Şimdiye kadar kaç kızın başını belâya soktum bu yüzden, onun için kendi kabiliyetimin farkındayım. Ama bu dünyaya gelen, doğacak olan ilk çocuğum olacak. Kendi kanımdan gelen birine karşı ilgisiz mi kalacağım sanıyorsun? Beni Joe Saul moruğunun rahatı için kullanılan tecrübe hayvanı mı sandın yoksa? O, her şeyin üstüne otursun, biz uzaktan ağzımızı mı şapırdatalım istiyorsun!..”

“Sen de istediğini elde ettin ya... Sana da anladığın, bildiğin şeyi vermedik mi!”

“Bir daha bu lâfi duymayacağım. Ne bilirim, neyi bilmem orası bana ait. Senin bildiğin şeyleri bildiğimi de sana kaç defa ispat etmedim mi?”

“Victor, canımı sıkıyorsun.”

“Canımı sıkıyormuşum! Sevsinler... Önce bir şeyden anlamıyorduk, şimdi de canını sıkıyormuşuz. Karnındakinin benim çocuğum olduğunu anlayacak kadar düşünebilirim. Kendi çocuğumu aldıktan sonra canınızı sıkmamaya çalışırız, hanımefendi. Anlatabildik mi!” Öfkeyle genç kadına doğru eğilmiş, yumruğuyla sık sık masaya vurarak kararının ne kadar kesin olduğunu gösteriyordu.

Onun bu sinirli hali ötekini de çileden çıkardı. Ayağa fırlamış, konuşmasına hakim olamıyordu artık. “Sana kaç defa söyledim, hattâ rica ettim, Joe Saul’u memnun ve mutlu etmek için her şeyi, elimden gelen her şeyi yapabileceğime inan diye. Çünkü onu seviyorum, her şeyden çok seviyorum.”

“Ya!”

“Bak son bir defa daha tekrarlıyorum. Bu sözüme inan, sadece bu kadar söylerim.”

“Bu çocuğun benden olduğunu öğrendiği zaman kocan ne diyecek; kendisi sarhoş olduğu akşam senin samanlıkta benimle yattığını öğrendiği zaman ne yapacak?”

Mordeen öfkeyle: “O Joe Saul’un çocuğudur, ben onu kocamdan, aşkımdan kazandım!” diye haykırdı. “Yüzünde onun yüzünü gördüm, vücudumda onun kollarını hissettim, senin değil. Sen bu işde bir hiçsin, Victor. Belki o tohum senin olabilir, ama ben onu çoktan unuttum. Arada aşk, sevdâ, bağlılık diye bir şey yoktu ki... Hayır, hayır, bu çocuk Joe Saul’undur. Joe Saul’un ve benim çocuğum; bizim çocuğumuz.”

Tırnakları dışarı fırlamış, her an atılmaya hazır bir ana kedi gibi karşısındaki erkeğe bakıyordu. Sonra arkasında duran sedire çöktü. Öfkesinden burun delikleri açılıp kapanıyor, kesik kesik soluyordu. “Ve kimse, hiçbir şey, hiçbir kuvvet onu benden alamaz,” diye devam etti. “Şimdiye kadar hiç yapmadığım bir şeyi yapıp, bu işi bana yaptıran aşkımdan en derin bir yerine gömeceğim bunu. Ne sen ne de başka biri onu Joe Saul’dan çekip alamaz. Buna inan, Victor. Evvelce bunu yapmışsam, şimdi neler yapabileceğimi aklımdan çıkarma.”

Victor onun kuvvetine karşı koyamayacağını anlamıştı. Ayağa kalkıp yavaş yavaş kapıya doğru ilerledi. Ama birdenbire genç kadının önünde yere kapanıp bileklerine sarıldı; yüzünü ayaklarına sürüyordu.

“Of Allahım, yalnızım, kimsesizim...” diye inledi. Umutsuzluğu, acısı açıkça belli oluyordu. “Ne yaptım, Mordeen? Sana karşı ne suç işledim? Geceleri senin söylediklerini düşünüyorum. Mordeen, bunları düşünürken kendi kendime gülüyor, bunların yalan olduğunu ispat etmek, kendimi böyle şeyler olamayacağına inandırmak için başka kadınların kucağına koşuyorum.. ama olmuyor... Söylediklerinin hepsi de doğru.” Başını kaldırıp yüzüne baktı. “Keşke Joe Saul’u hiç tanımamış olsaydım. Keşke senin gözlerinin ona bakarken mutluluktan nasıl ışıl ışıl yandığını görmemiş olsaydım. Seni tanımasaydım şehre gider, oradaki kadınlarla kızlarla pekâlâ düşüp kalkar, onların cicili bicili elbiseleriyle oyalanır, yuvarlanıp giderdim. Ama şimdi yapamıyorum. Her yerde, her şeyde seni görüyor, senin sesini duyuyorum. Onların vücuduna temas eden vücudum bile her

zerresiyle senin sıcaklığını, senin kokunu hissediyor.” Bitkin, perişan bir edayla: “Seni seviyorum, sana tapıyorum,” diye inledi. “Bu, şimdiye kadar duyduğum hislere hiç benzemiyor. Bambaşka, apayrı, senin dediğin gibi süt gibi bir şey.”

Onun bu halini seyrederken, genç kadının yüzüne bir acıma ifadesi gelmişti. “Zavallı Victor,” dedi. “Bir gün anlayacaksın. Şayet onun için hazırladınsa kendini, ona açtınsa bağırını er geç kavuşursun, o mertebeye ulaşırsın.”

“Kendimi çok zorladım, çok düşündüm bu işi, Mordeen. Sadece bu çeşit aşkı bulabildim. Ve bu bulduğum aşk bir daha başıma gelmeyecek cinsten...” Biraz yükselmiş, genç kadının dizleri seviyesine gelmişti, “İçimden gelen bir ses bunu kurtarmaz, muhafaza etmezsem her şeyi kaybedeceğimi söylüyor... Çılgın gibiyim, Yaşadığımdan bile şüphe ediyorum. Böyle şeyler söylemenin sırası değil şimdi ama... aklım başımda değil ki. İçim içimi yiyor, helak oluyorum.” Her haliyle gerçekten acı çektiği belli oluyordu.

Mordeen yavaşça: “Şimdi öğrendin artık,” diye cevap verdi. “Yaptığım şeyin sebebini şimdi anladın veya onun sebebini anlayabilecek hale geldin ya.” Elini şefkatle genç adamın başına götürüp, kara saçlarını arkaya doğru sıvazladı. Dışarıda bir gök gürültüsü patladı. Güneş ve mutfak hafifçe kararmıştı. Bu esnada radyoda monoton, yavaş bir sesle buğday, arpa, yulaf, mısır, ot, yonca, koyun ve sığır fiyatları okunmaya başlamıştı.

Mordeen: “Galiba yağmur gelecek,” diye mırıldandı. “Gidemez misin Victor? Şayet hislerinde samimiysen uzaklaşman, buradan uzaklara gitmen senin için daha iyi olmaz mı?.. Bu hayat tarzımız değişmeyeceğine göre... Hem değişmesine de imkân yok... Joe Saul’u öldürmeyi, yok etmeyi bile düşündün, değil mi, Victor?”

Duyulur duyulmaz bir sesle: “Evet,” diye mırıldandı adam.

“O bile değiştiremez bunu. Yine Joe Saul’un karısı olarak kalırım. Karnımdaki de Joe Saul’un çocuğu olur. Sana gelince Victor, o zaman bu yalnızlığından daha kara bir yalnızlığa gömülürsün. İyi düşün taşın, buradan uzaklaşmak senin hakkında daha hayırlı olur sanıyorum. Aradan aylar, yıllar geçtikçe her şey unutulur, her şey düzelir, her şey hallolur.”

Mutfak şimdi iyice kararmış gibiydi. Dışarıda sık sık gökgürültüleri duyuluyordu. Victor yüzünü genç kadının dizlerine dayamış, öylece duruyordu. Şimşekler çakıp, gök gürledikçe dünyanın dönüşüyle birlikte bir yıl akıp gitmekte. Yıl değişiyor, dünya o mütad elipsini bir defa daha çizmekte. Aylar, mevsimler çiftliğin misafiri olup olup göçmekte. Mordeen’in karnındaki çocuk da büyümüştür. Günler geçmekte devam ediyor.

Victor: “Onu da düşünmedim değil,” dedi. “Aklımla düşündükçe gitmek lâzım, diyorum ama, yapamıyorum, gidemiyorum bir türlü, içimden gelmiyor. Neredeyse yaz bitecek, tarlalardaki ekinler biçildi. Harmanlar bile kaldırılıyor. Elmalar kızarıp altına dökülmeye başladı. Sen de karnın gittikçe büyüyerek, içerde oğlumun hafif tekmeleri etrafını saran yumuşak duvara vururken bir defacık olsun başımı koyup onun oynaşmasını dinlememe izin vermiyorsun.”

“Sus Victor, o senin çocuğun değil ki. Nerdeyse bir yıl olacak. Hâlâ vazgeçiremedim seni.”

Oda artık iyiden iyiye kararmıştı. Victor’un, “Koskoca korkunç bir yıl,” diye mırıldandığı duyuldu. Uzakta bir şimşek çakmış, odayı bir an için mavi ışığı ile aydınlatmıştı. “Geçen yılın ben de farkındayım. Sonbaharın soğukları başladı. Sabahları sis çöküyor. Kuşların çoğu yok oldu, gitti. Kargalar bile görünmez olacak neredeyse. Her gün gökte bir ok başı gibi sıralanmış yaban ördeklerini görüyorum, onlar da gidiyor. Sen, sen de gittikçe büyüyen karnınla, dengeni sağlamak için arkaya doğru yaslına yaslına topuklarının üstünde sallanarak yürürken yüzün pırıl pırıl, gözlerinin içi hazdan alev alev yanıyor. Kimbilir gece uykunda bile dudaklarındaki o tatlı gülümseme

kaybolmuyordur.”

“Sus Victor.” Sesi pek yorgun geliyordu. “O, senin çocuğun değil ki... oda soğudu biraz galiba, bak yağmur da sulusepkene çevirmiş.”

Yıl durmadan ilerliyordu. Toprak bitmez tükenmez işlerini bir defa daha yeni baştan tekrarlıyordu. Esen rüzgârın evin etrafında öttürdüğü ıslıklar duyuluyordu.

“Bir yılda insan her şeyi unuttur Victor.”

“Biliyorum, bir yıl olacak neredeyse. Küçük derenin kenarındaki suların donarak nasıl pırıl pırıl olduğunu, koca çam dallarının üstüne yığılan karların ağırlığı ile nasıl bel verdiğini gördüm; kurtların ulumalarını, esen rüzgârın ıslığını işitiyorum. Çalışırken parmaklarımın donduğunu, mosmor kesilip sızladığımı hissediyorum.. Bugün ormandan bir Noel ağacı getirmeye gittiler. Sen de Mordeen, burada beklemekten yorulmuş, her tarafın kirişte, karnındaki çocuğumu kolluyorsun.”

Hafif ışık altında Mordeen’in güçlkle kımıldadığı farkedildi. “O çocuk senin değil Victor. Joe Saul’un o,” dedi. “Lâmbayı yak Victor. Sobaya da odun at, sönmesin. Oda gittikçe soğuyor. Adamakıllı kara kış çöktü. Doğumum da yaklaşıyor... Joe Saul ile Ed de neredeyse gelirler. Kapının önündeki karları bir kenara at da rahat geçsinler. Ellerindeki yük ağır olacak; tâ tavana kadar degecek bir çam getireceklerini söylüyorlardı. Victor, sen de, sen de kendini toparlayıp uzaklaşabilen buradan. Ben koca yıl her gün nasıl acı çektiğini yakından gördüm. Doğumum iyice yaklaştı artık Victor. Rica ederim, kendini yokla, gitmeye, uzaklaşmaya çalış. Ben zerre kadar değiştirmedim fikrimi. O, Joe Saul’un çocuğudur, manen ona ait. Sana kaç kere söyledim bunu.”

“Mordeen, seni seviyorum. Seni seviyorum. Gidemem, senden ayrılamam.”

Ayağa kalkıp elektriği yaktı; sobayı karıştırıp bir iki odun attı. Ateş neredeyse sönmek üzereydi.

Dışarıda donuk, buz gibi bir kış manzarası görünüyordu. Kar toprağı ölü bir sessizliğe gömmüştü. Mordeen ağır ağır kalkmaya davrandı. Arkasına gerilmiş, karnını iyice dışarı çıkararak yürüyordu. Son günleri gelmiş, karnı iyice aşağıya düşmüştü. Odanın öteki ucuna, sobanın başına yürüdü. Çaydanlığı doldurup ocağın üstüne koydu. Aşağı doğru çeken ağırlığı taşımaya faydası oluyormuş gibi bir eliyle de karnını tutuyordu. Bir ara kulak verdi, bir şeyi dinliyormuş gibi durdu. “Galiba geliyorlar,” dedi. “Victor, git yardım et azıcık. Yükleri ağır olmalı. Yalnız rica ederim, sözlerimi aklından çıkarma.”

Victor çardağa açılan kapıyı açıp dışarı baktı. İçeriye kar taneleri giriyordu. Ed’le Joe Saul koskoca çam fidanıyla tepeden aşağı inmişlerdi bile. Büyük çamı kapıya dayadılar, Victor da onlara yardım etti. Joe Saul ile Ed, arkalarında yağın kar ile eşikte durmuş, üstlerini başlarını silkiyorlardı. Paltolarını, şapkalarını, ayaklarındaki lâstikleri çıkarırken hem gülüyor, hem de şakalaşıyorlardı. Nihayet insanın gönlüne ferahlık veren mutfağa girdiler. Yanakları kızarmış, gözleri sulanmıştı. Ellerini ısıtmak için birbirine sürtüyorlardı.

Ed: “Ben sana demedim mi,” diye söze başladı. “Biraz kesmek lâzımdı, çok büyük.”

Mordeen bir süpürge getirmiş, yere dökülen karları erimeden toplamaya çalışıyordu. Ağır, dikkatli adımlarla hareket ediyordu.

Joe Saul: “Bir küçüğünü getirip sonradan pişman olmaktansa, büyüğünü getirip kesmek daha iyi,” diye bağırdı. “Mordeen, ver o süpürgeyi bana bakayım. Sana böyle işler yapmak yasak demedim miydi? Hadi bakalım, sen git otur, ben toplarım.”

Genç kadın: “Kendi işlerimi yapmamayı öğrenmek biraz güç oluyor,” diye güldü. “Karını bu derece şımarttığın için sonradan pişman olmayasın!”

“Yine öğrenirsin. Ama şimdi çalışma yok. Yaptığın öteki iş bunların hepsinden önemli. Demin Ed’e yatakta çocuğun kımıldanışını ilk defa hissettiğim zaman ne kadar korktuğumu anlatıyordum.

Yarı uyur, yarı uyanık yatıyordum, tam o sırada bu kutsal mahlûkun oynadığını hissettim. Derken hafif bir tekmeme darbe geldi - belki inanmayacaksınız, kendi kendine gülüyor, oyun oynuyor gibiydi. O hafif darbenin tüylerimi ürperterek sırtımdan yukarı doğru çıkıp tekrar indiğini duydum. Sonra bir tane daha geldi. Artık bu iyice korkutmuştu beni. Köpeklerden biri yatağımıza girdi sandım. Hemen oturup elektriği yaktım, Mordeen uyanmamıştı. Mesele neymiş işte o zaman anladım.” Eliyle karısının karnını işaret etti. “Şu herif anası ile oynaşmıyor muymuş.” Tatlı tatlı gevrek kahkahalar atıyordu. Mordeen de gülümsedi. Victor sabırsız hareketler yapıyordu.

Ed: “Bilirim, bilirim,” diye cevap verdi. “Bir de ikizlerin olsun da o zaman kavga dövüşü seyreyle sen. Sanki top oynuyorlarmış gibi olurlar. Doktor ikiz demedi, değil mi Mordeen?”

“Hayır, ikiz değilmiş, bir tane, ama düzgün ve muntazam. Kendim gördüm, yani çekilen röntgen filminde gördüm demek istiyorum. Önce bir şeye benzetememiştim. Sonra buldum. Tıpkı kilisedeki sütun başlıkları üzerindeki kabartmaları andırıyor. Dr. Zorn gösterinceye kadar çocuğun nerede olduğunu bulamamıştım. Başaşağı dönmüş, kıvrılmış bir kedi yavrusu gibi.”

Joe Saul heyecanlanmıştı. “Nasıldı, neye benziyordu?” diye sordu.

“Ne bileyim, her şeye. Başı, kolları, kıvrılmış ayaklarıyla tortop duruyordu. Şimdilik pek sakin, gününü bekliyor. Beni üzen de bu. Ama Dr. Zorn çok iyi diyor. Son günlerde hep öyle olurlarmış, büyük mücadeleye kadar uzun süre dinlenirlermiş.”

Victor sinirli bir şekilde: “Ağacı şimdi yapmayacaksanız ben odama gidiyorum. Pek keyfim yok da,” diye söylendi.

“Peki, yemekten sonra yaparız.”

Victor odadan çıkmak için acele etti. Bir şeyden kaçarcasına bir hali vardı.

Mordeen: “Bu koskoca alâmeti nereye koyacağız?” diye söylendi. “Hemen hemen odayı dolduracak.”

“Tabii dolduracak. Baksana, o filmi görebilir miyim, yanında mı?”

“Hayır. Doktor tetkik edeceğini söyledi. Ama muayenehanesine gidersen, ne diye göstermesin.”

“Belki sonra iade ederse saklarım onu,” diye mırıldandı Joe Saul. Masaya oturmuş, ferahlıkla geriniyordu. “Gelecek Noel’e Ed, gelecek Noel’e ağacın dibinde oturuyor olacak oğlan. Ona da hediyeler alacağız... İlk Noel’e de ne almalı bilmem ki. Aman sen de, koskoca bir yıl var önümüzde, o zamana kadar bir şey bulurum elbet.”

Ed: “İlk yıl şöyle yuvarlak, yumuşak, parlak bir şey bulursun,” diye akıl öğretti. “O yaşta böyle şeylere pek düşkündürler. Hem canım ne diye hep oğlan, oğlum diye bahsediyorsun? Ya kız olursa?”

“Ne farkeder. Kızı da severim. Mesele bir çocuk olsun.” Sonra Mordeen’e döndü: “Sen gidip yat da dinlen.” diye emretti. “Ben yemeği hazırlayacağım. Sofra hazır olunca sana haber veririm. Ed de yemekte, bizde, bana yardım eder.”

Genç kadın uysal bir tavırla ayağa kalktı. “Beni çok şaşırttın,” dedi. Gülümsüyordu. “Hem biliyor musun, hoşuma gitmiyor değil. Karın tembelleşti, ama kabahat senin.”

Joe Saul ayağa kalkıp karısının yanına gitti; yüzünü iki eli arasına alıp gözlerini gözlerine dikti, bir süre bakiştılar. Sonra başını çevirmeden, “Bak Ed, bak ne güzel değil mi?” diye mırıldandı. Birdenbire dudakları titredi, başını çevirmeye çalıştı. Mordeen ağır ağır kapıya doğru ilerliyordu.

Joe Saul ateşi karıştırıp, üstüne bir tava koydu. “Hep kızarmış yemek olacak, dostum,” dedi. “İster istemez biraz daha katlanmak zorundayız bu hayata.” Oraya buraya gidip gelerek hazırlık yapıyordu. “Salçalı ciğer tavası, süt ve meyva var. Bir kadeh viski içer misin?”

“Olsa da olur, olmasa da.”

Joe Saul bir şişe getirip masaya koydu. Bardakları doldurdu. “Tava kızarıncaya kadar, bir iki dakika sonra her şey hazır. Bu sabah hazırladım ciğeri, bir iki dakikanın içinde kızarıverir.” Bardağındakinin yarısını tepesine dikip masaya bıraktı. “Tuhaf değil mi, Ed?” dedi. “Çocuğun orada olduğunu biliyorsun, eminsin, ama akıl sır ermez bir mesele. Doğup dünyaya gelene, gözlerinle görüp kucağına alana kadar iyice inanamıyor insan... Karım görmüş onu, kollarını, ayaklarını, kıvrık vücudunu görmüş onun. O başka! O zaman iş değişiyor. O zaman emin olabilir insan. Gördükten sonra mesele sadece bir arzu, bir hayal olmaktan çıkıyor. İnanabiliyorsun. İnşallah yarın gidip o filme bakayım. Görmem lâzım. Yarın ilk işim doktora gitmek olsun.”

“Ne demek istediğini anlıyorum, Joe Saul. Yerden göğe haklısın.”

Bu sırada kapı hızla açılıp Victor içeri daldı: Önlerine dikildi. Gözlerinde vahşi bir ifade okunuyordu. Sırtına bir pardesü geçirmiş, elinde ufak bir valiz vardı.

“Tahammül edemiyorum,” diye bağırdı. “Gidiyorum. Hemen şimdi gidiyorum, şimdi.”

Joe Saul hayret içinde ona bakıyordu. “Gidiyor musun?” diye sordu. “Ne oldu? Nen var Victor?”

“Ta... tahammülüm kalmadı, o kadar.”

“Neye tahammülün kalmadığını söyleyemez misin?”

Victor’un şuurunda bir burgu gibi dönüp duran bir mücadele başlamıştı. Gözleri tahammül ettiği acının akisleri, aşk, nefret ve hasretle dolup taşıyordu.

Joe Saul: “Sana tokat attığım için mi bu hareketin, Victor?” diye sordu.

Victor bir süre cevap vermedi. Kendisiyle mücadele ediyor, ölçüp biçiyordu. Nihayet kararını vermiş olacak ki, hor gören bir tavırla Joe Saul’a baktı: “Evet,” dedi, “bana tokat atılan, hakaret edilen bir yerde daha fazla duramam.”

“İyi ama, kaç kere özür diledim. Affedersin, dedim. O kadar çok mu canını yaktım, seni kırdım mı, Victor?”

“Evet, o kadar çok.”

“Tekrar özür dilerim. Böyle sevinçli bir günümde, benim için büyük bir utanç bu. Yapabileceğim bir şey varsa söyle?”

Victor’un içinde yine bir mücadele başladı. Hisleri hâkim olmuştu duruma. “Hayır,” dedi. “Hayır, ben gidiyorum.” Sonra kendine güveni yokmuş gibi fikrini değiştirmekten korkarak koşarcasına dışarı fırladı. Kapıyı bile kapamamıştı.

Joe Saul içini çekti. Kalkıp kapıya gitti, bir süre dışarı baktıktan sonra yavaşça örtüp masadaki yerine döndü. “Unuttu sanıyordum,” diye söylendi. “Bu şekilde hareket edişine üzülüm. Aylığını nereye göndereceğimi bile söylemedi.”

Ed, isteksiz isteksiz: “Bırak gitsin,” dedi, “Daha gençtir, şimdi en deli zamanları onların, Joe Saul. Pireyi deve yapan çağını yaşıyor şimdi. Bırak gitsin. Dünya Victor’larla dolu. Biri olmazsa bir başkası gelir.”

“Hakkın var. Keşke vurmasaydım. Kendimden utanıyorum.”

“Belki o da kendinden utanıyordur.”

“Ne için?”

“Şey, böyle bırakıp kaçtığı için.”

“Za’fa kapıldığım için üzülüyorum. Kendi çocuğumun da böyle za’fa düşmesini hiç istemem.”

Bardağında kalan viskiyi de içti. “Unutma, gelecek yıl ona da bir hediye vereceğiz demiştim. Şimdi o filimle iyice hakikat oldu. Onu görebilirim artık. Bitişik oda gibi yakın bana, arada sadece yumuşak bir duvar bizi ayırıyor. Belki duyup hissediyordur bile. Ona yakında bir hediye alıyorum.”

“Delisin be, Joe Saul. Aklını mı oynatıyorsun?”

“Belki, keşke hep böyle kalsam. Tuhaf bir fikrim var. Oğlan orada, oğlum orada bekliyor. Ne diye hediyesini hemen, şimdiden almasın? Ne diye ama?”

Ed: “Bu biraz zor olacak galiba ama,” diye güldü. “Delisin be, Joe Saul.”

“Ne diye veremeyecek mişim? Ben vereceğim hediye düşünüp kararlaştırdım bile. Victor’a vuracak kadar zaafa kapıldıysa, başka zaafı da vardır. Dr. Zorn’a gitmeyi düşününce kendimi muayene ettirmek geldi aklıma. Oğluma temiz, tertemiz bir kan verdiğimden emin olmak istiyorum.”

“Vermedin mi? Daha ne düşünüyorsun?”

“İspatını da beraber vermek istiyorum. Yani gidip kendimi muayene ettireceğim demek istiyorum. Dr. Zorn’a gider kalbimi, midemi, kanımı.. her şeyimi bir güzel muayene ettiririm. O zaman oğluma günün birinde babanın sana verdiği ilk hediye sıhhat ve temizlik olmuştur diyebilirim. Bu kötü bir hediye mi olur, Ed?”

Ed biraz telâşlıydı. “Galiba gerçekten çıldırdın,” diye söylendi. “Mânâsız, lüzumsuz bir iş bu. Gel vazgeç bu fikrinden.”

“Ne diye beğenmiyorsun, de bakalım? Dr. Zorn’un imzaladığı sağlık raporunu veririm. Belki eski parşömenler gibi kıvrırır, kırmızı kurdele ile sararım, diplomalar gibi. Bir de kırmızı mühürle mühürledim mi... İlk hediyesi olarak ağacın bir dalına asarız, ilk ve en değerli hediyesi olur.”

“Yapma, gel vazgeç bu fikirden. Zorn da benim gibi seni deli sanır. Sonra raporuna aklından özrü var diye yazarsa...”

Joe Saul bardakları bir daha doldurdu. Masanın üstüne Ed’e doğru abanmıştı. “Mordeen’e hiç bahsetme bundan,” dedi. “Bunu ondan gizli yapacağım, bir sürpriz olacak. Şimdiye kadar hiç böyle toplu bir muayene ettirmemişim kendimi. Herhalde hoşuna gider. Ed, sakın ağzından bir şey kaçırayım deme.”

Ed ayağa kalkmıştı. “Ben şahsen böyle şeyler yapmanı tavsiye etmem. Hoşlanmadım bu fikrinden. Ne bileyim, mânâsız, delice bir şey bu.”

Joe Saul pek sakindi. “Oysa ben en makul şeyi yapacağıma kaniim. Şimdiye kadar ne diye yapmadım bunu acaba...”

Bardağını kaldırdı: “Ona vereceğim ilk hediye şerefine,” diye bağırdı. “Ama onun mükemmel olmasına çalışmalıyım. Ona dünyanın en değerli hediyesini veriyorum, âz şey mi bu?.. Oğluma hayat ve kuvvet veriyorum.”

III

DENİZ

Küçük şilebin bu minimini kamarası pek kullanışlı, pek rahatlı. Bir yanda, kenarları yüksek pervazlı bir yemek masası ve etrafında yere mihlanmış, arkalıksız iskemleler vardı. Duvardaki rafa bardaklar, su ve içki şişeleri yerleştirilmişti. Duvarın kaplama tahtaları iyice cilalanmış, kapı tokmakları ve diğer madenî kısımlar pırıl pırıl parlatılmıştı. Duvarlardan birinde yukarıda asılı deniz ceketlerinin altında benç biçiminde bir kanape vardı. Kenarları tuğla örülü küçük şöminenin önüne iki rahat koltuk yerleştirilmiş ve ocağın üstündeki rafa şilebin tam ve mükemmel bir modeli konmuştu. Hemen bunun yanında yapma bir Noel ağacı, kurdeleler, pamuklar ve renkli cam toplarla süslenmiş, hazırlanmıştı. Ocakta az ateş vardı; kürek, maşa, körük ve uzunca bir çubuk muntazam bir şekilde bir kenara yerleştirilmişti. Öteki duvarda seyahatlerin hâtırası olarak Afrika ve Polonezya yerlilerinden alınma savaş topuzları, üzeri kemik kakmalı kalkanlar, mızraklar, hançerler, bir iki büyücü maskesi, tepedeki saçlarından asılmış bir kurukafa vardı.

Kaptan köprüsüne açılan kapı açıktı. Uzakta rıhtımın ışıkları ve daha arka plânda şehir ve karanlık göğe asılmış gibi duran renkli Noel ışıkları ile yanıp sönen reklâmlar görünüyordu. Kapalı duran ikinci bir kapı, yatak odasına açılıyordu. Şöminede küçük ve cansız bir ateş yanıyordu.

Dışarıda liman ve rıhtımların alışılmış sesleri, makine gürültüleri, vapur düdükları, zincir sesleri ve buhar ısıkları duyuluyordu. Şehir de henüz susmamıştı. Uzaktan uzağa, zaman zaman otomobil gürültüleri, korna ve radyo sesleri geliyordu.

Mr. Victor mavi gemici üniforması ve başında şapkası ile kamaraya girdi. Telâşlı bakışlarla etrafına bakındıktan sonra ateşi karıştırdı, öndeki demirlerle oynadı. Küçük bir römorkörün tiz sesi duyuldu. Daha uzaktan bir canavar düdüğü yükselip sustu. Mr. Victor, ocağın üstündeki Noel ağacını seyrediyordu. Öteki kapıdan Mordeen'in: "Joe Saul!" diye bağırın kısık sesi geldi. Mr. Victor başını sesin geldiği tarafa çevirdi... Ses bir daha duyuldu. Bu sefer biraz daha telâşlıydı, "Joe Saul!"

Mr. Victor gidip kapıyı açtı. "Burada yok," dedi. "Dışarı gelir misin, seninle konuşmak istiyorum."

Tekrar geri döndü; ocağın başına gidip ellerini ateşe uzattı. Bir yandan ısınırken, bir yandan da: "Mordeen, buraya gel; seninle konuşmak istiyorum!" diye bağırıyordu.

Bir an sonra genç kadın kapıdaydı. Saçları dağınık, gözleri uyku mahmurluğuyla süzgündü. "Bir rüya görüyordum," diye mırıldandı. Sonra birdenbire kendini toparlayarak: "Joe Saul nereye gitti?" diye sordu.

"Sahile... Yanında durup, bir şeye ihtiyacın olursa sana yardım etmemi tembih etti."

"Vaktim geldi galiba, Victor. İlk ağrılar başladı. Belki aldaniyorum ama, hemen hemen günüm doldu. Joe Saul'un yanımda olmasını istiyorum. Buraya gelsin." Ağır vücuduyla sallana sallana odanın içinde dolaşıyordu.

Victor: "Otur!" dedi.

"Hayır, oturmazsam daha rahat ediyorum," Kesik kesik güldü. "Bir kadın, çocuğunun ne zaman doğacağını dolabın alt gözlerini temizlerken anladığını söylemişti. Ben de kamaraların alt gözlerindeki tozu almak için eğilmiştim. İşte o zaman anladım. Onun için Joe Saul'un yanımda olmasını istiyorum. Çabuk dönmezse, sahile çıkıp onu aramalısın, Victor... Çok yaklaştı, çok."

Victor heyecanlanmıştı. Oturduğu koltuğu hafifçe yerinden oynattı. Yavaş, ama kesin bir sesle:

“Hayır,” dedi, “yapamam, çok denedim, fakat Mordeen... Kendi kendimi zorladım. Artık daha fazlasını yapmanın imkânsız olduğunu biliyorum. Bilmem ne oldu bana.” Koltuğun kenarına abanmış, ağlıyordu. “Görüyorsun ya, ne hale düştüm. Ellerime bile hâkim olamıyorum, bak. Gidemiyorum, seni bırakamıyorum.”

“Beni bırakamıyor musun? Ne demek istiyorsun?” Genç kadın telâşlanmıştı.

“Her çareye başvurdum. Kaç yol düşündüm, ama hiçbirini yapamıyorum. Sen benim karımsın, karnındaki de benim çocuğumdur. İkinize birden sahip olmalıyım.”

“Çıldırдың mı?” Genç kadın önüne dikilmişti. “Ben senin karın değilim!” diye bağırdı.

“Belki çıldırдың, belki de sahiden çıldıracağım. Benimle beraber gelmen lâzım. Gidelim buradan. Bana ait olan bir kadını burada bırakamam, karnında taşıdığı çocuğumun burada doğmasına müsaade edemem.”

“Mr. Victor,” sesi bu sefer emir verir gibi sertçeydi. “Hemen şimdi kamarana git! Çabuk uzaklaş buradan. Joe Saul işitseydi bunları, seni gemiden atar, daha fenası öldürürdü... Çabuk buradan git!”

“Hayır. İş işten geçti artık. Sana da çocuğuma da sahip olmanın zamanı geldi.” Sesindeki isterik eda gittikçe ağırlaşıyordu. “Evet, sizlere sahip olmalıyım artık. Sen de beni, benim seni istediğim kadar isteseydin, ne iyi olurdu. Ama istesen de istemesen de seni götürmem lâzım. Bütün hayatım, her şeyim buna bağlı. Sonu nereye varırsa varsın, onu elimden kaçırmak niyetinde değilim.” Sesi gittikçe yükseliyordu. “Buradan kaçıp giderek, seni ve karnındaki çocuğumu, Joe Saul moruğuna bırakmayı bile denedim. Ama yapamadım. Yine geri geldim. Daha akıllıca düşündüğüm zamanlar, dut yemiş bülbül gibi susarak bana ait olan kadını ve çocuğu Joe Saul’un kollarına terketmeyi de düşündüm. Ama bunu da yapamadım.”

“Victor!.. Bu çocuğu niçin istediğimi sana kaç defa söyledim. Ben Joe Saul’u seviyorum. Senin bu söylediklerin mânasız şeyler.”

“Mânalı mânasız. Olanı bu... Karşıma dünya âlem çıksa, sahip olduğum bir canı kaybetmek niyetinde değilim.”

Mordeen’in sesi şefkat doluydu. “Zavallı Victor,” dedi. “Birçok şeyler var ki, henüz anlayamıyorsun, hele buna hiç aklın ermiyor.”

“Belki, aklımın ermesine lüzum yok. Bu gece hemen şimdi benimle beraber geliyorsun. Senin için bir yer hazırlattım. Doktor da var. Hemen şimdi gideceğiz. Benimle geleceksin!..” Sesi yükselmişti. “Seni buradan çekip koparmak için lâzım gelse bile...”

Karşısındaki erkeğin içinden geçenleri hisseden genç kadın, korkmaya başlamıştı. “Hayır, gidemem Victor,” dedi. “Bilmiyor musun bunu sanki ? Beni hiçbir kuvvet buradan ayıramaz. Bunun farkında değil misin?”

Victor başını önüne eğmiş, bir sağa, bir sola sallıyordu. “Başka bir şey daha var,” dedi. “Burada bekleyemez miyiz? Olduğumuz yerde kalamaz mıyız biraz daha? Joe Saul gelince ona kendim söyleyeceğim. Ona her şeyi anlatırım. O zaman da onun yanında gözlerinin içine bakarak yalan diyemezsin ya. Seni kapı dışarı eder kocan tabii, o zaman bana gelersin, ya kırgınlıkla sana, yada karnındaki çocuğuma bir zarar verirse?.. Bunu yapmamalı mıyım dersin, Mordeen? Yada seni kapı dışarı etmez de; sen, için için sana ve karnındaki çocuğuma nefret besleyen adamla yaşamaya devam zorunda kalırsan?.. Ama söyleyeceğim ona, anlatacağım her şeyi. Hiç merak etme Mordeen. İstemesem, içimden gelmese bile anlatacağım.”

Genç kadının vücudu sancıyla kıvrandı. İki büklüm olmuş, kanatırcasına dudaklarını ısırarak sancının geçmesini bekliyordu.

“İyice başladı,” diye yalvardı. “Birazcık olsun vakit bırak. Rica ederim Victor, biraz da beni düşünerek vakit bırak. Görmüyor musun, şimdi aklım başımda değil, bir şey düşünemiyorum.”

“Olmaz! Bunu çok uzun zamandan beri düşünüyorum, daha fazla beklemeye cesaretim yok. Hayır, hayır, buna izin veremem. Zaman hep beni aldatıyor... Cesaretim yok diyorum sana. Hemen şimdi gideceğiz.”

“Gitmek istemiyorum... O, beni anlar, o zaman mesele kalmaz, her şey düzelir.”

“Buna kendin de ihtimal vermezsin ya, Mordeen. Öyle olsaydı, ne diye evlât edinmedi şimdiye kadar? Ne diye hep kandan, ailenin devamından, kendi soyundan söz edip duruyor? Hayır, hayır, buna inandırmaya çalışma kendini.”

Mordeen ona doğru ilerledi. “Lütfen, rica ederim Victor,” diye yalvarıyordu. “Bir kişi için üç kişinin hayatını mahvetme. Şimdiye kadar hiç kırdı mı seni? Ne diye ona bu kötülüğü yapıyorsun, ne diye beni âlet ediyorsun buna? Eline ne geçecek?.. Rica ederim, yalvarırım, Victor, hiç olmazsa biraz müsaade et.”

“Hayır, zaman benim en büyük düşmanımdır.”

Genç kadın birdenbire sakinleşmiş, iyice yorulmuştu. “Victor,” dedi, “şimdiye kadar çok şey oldu. Rahmimde büyüyen çocukla beraber kafamdaki düşünceler de değişti. Şimdi eskisi gibi değilim, öyle düşünmüyorum. Her şeyi daha geniş, daha makul görebiliyorum.”

“Numara mı yapıyorsun bana?”

“Hayır.” Sesi pek sakindi. “Kendi kendimi aldatmıyorsam sana karşı da bir numara olamaz bu. İlk önce senin yardımını istediğim zaman, küçük bir ıstırap yuvasına kapatılmış gibiydim. İçinde bulunduğum kapalı dünyamda Joe Saul ve benden başka kimse yoktu. Ama aradan geçen bu uzun, acıklı aylar içinde dünyam da büyüüp genişledi. Şimdi artık eskisi gibi kapanmış değilim.”

“Ne demek istiyorsun yani?”

“Yani, şimdi seni pekâlâ memnuniyetle karşılayabileceğimi söylemek istiyorum.”

“Ya Joe Saul ne olacak?”

“Hiç, ona bir şey olacak değil ki. Joe Saul’u seviyorum. Onu kıramam; karısıyım bugüne bugün.”

“Beni budala mı sanıyorsun? İkimizi birden mi seveceğini söylemek istiyorsun?”

“Yok, pek öyle dediğin gibi değil, Victor. Ama aileyi bir bohça gibi açıp, seni de içine almak istiyorum.”

“İki erkeğe birden karılık etmeyi becerebilecek misin?”

“Hayır, Victor. Sadece Joe Saul’un karısı olarak kalacağım.”

“Hayır, böyle bir şeyi kabul edemem. İstemem!”

Genç kadın karşısındaki adamın gözlerinin içine bakarak onun vazgeçmesini bekliyordu. “Rica ediyorum, Victor.”

“Hayır!”

“Victor, bu kararının sonu nereye vardığını bilmiyorsun. Beni anlamamışsın henüz. Rica ederim. Ne diye hayatını bir hiç uğruna feda edesin? Gel vazgeç bu fikirden. Bu düşünceden caymanı rica ediyorum.”

“Bu meseleyi çok düşündüm, Mordeen. Yatağımın üzerine uzanmış, senin Joe Saul ile oynaşırken attığın kahkahaları dinleyerek bunu uzun uzun düşündüm. Buna ne dersin, ha? Mordeen, yarın öleceğimden emin olsam bile bu meselede vereceğim karar yine öyle olacaktı. Benimle beraber buradan gideceksin!”

“Eminsin ya Victor? Caymayacaksın bir daha, değil mi? Ama hiç olmazsa bana birazcık müsaade

etsen, biraz vakit versen..”

“Hayır, geri dönemem artık. Öyle dar, uzun bir tünele girdim ki, artık geri dönemem.”

Mordeen uzun süre gözlerinden akan yaşlarla karşısındaki bu erkeği seyretti. İkisi de Ed’in kapıda durup kendilerine baktığını farketmemişti. Lâcivert kaptan üniforması karanlıkta iyice görülmesine engel oluyordu.

Mordeen ağır ağır başını salladı. “Başka bir tercih hakkım yok mu?” diye sordu.

“Hayır. Başka bir şey yok. Git paltonu al. Başka bir şey almana lüzum yok, her şey yeni, yepyeni olacak.”

Mordeen derin bir iç çekti. “Bilmem seni öldürsem mi, Victor?” diye mırıldandı.

“Çabuk ol! Unutma, yalnız bir pardesü alacaksın, bu eski hayattan tek bir şeyin yanımızda kalmasını istemiyorum.”

Genç kadın bir süre Victor’a baktı. Nihayet kararını vererek duvardaki askıdan uzun gri bir palto aldı.

“Victor,” dedi, “yatağımın altındaki valizi getirir misin?”

“Ne valizi? Bu eski hayattan bir şey istemiyorum.”

“Hastahane için. Onları haftalarca evvel hazırladım.”

Victor tereddüt ediyordu.

“Ne duruyorsun, gidip getirsene!”

Victor yatak odasının kapısına doğru ilerlerken, genç kadın duvarda asılı duran seyahat hâtıralarına el atıp, sivri bir hançer aldı; pardesüsünün altına sakladı. Bunları yaparken, hafif hafif başını sallayarak kapıdan kendisini seyretmekte olan Ed’e ilişti gözleri. Ağzı açık, taş gibi donup kalmıştı.

Victor elinde valiz olduğu halde yatak odasından dışarı çıktı. Ed’i gördü. Elindeki valizi yere bırakarak, hızla ona doğru ilerledi:

“Belânı mı aramaya geldin?” diye bağırdı.

Fakat Ed cevap vermeyerek, Mordeen’e hitabetti :

“Bir zaman sana yardım etmeyi reddetmiştim,” dedi. “Sorumluluk altına girmek istemiyordum. Ama şimdi elimden geleni yapmaya hazırım.”

Victor: “Defol buradan, çabuk!” diye bağırdı.

“Sen sus,” dedi Ed.

Mordeen: “Bütün bunları kendi kendime yaptım. Yardımına ihtiyacım yok,” diye mırıldandı.

“Fakat şimdi var. Sen istesen de, istemesen de ben sana yardıma karar verdim.”

Mordeen: “Sen bu işe karışma!” diye bağırdı. “Başladığım işi kendim bitirmeliyim.”

Ed: “Yola çıkmak için emir aldım,” diye devam etti. “Gemi gece yarısı hareket ediyor. Veda etmeye gelmiştim.” Victor’a baktı. “Benimle güverteye kadar gelir misin?” dedi. “Sana söyleyeceklerim var.”

“Burada söylesene.”

“Olmaz, söyleyeceklerim gizli. Hadi gel benimle.” Victor ile beraber kapıdan çıkıp karanlıkta kayboldular.

Mordeen gözleri korkudan kocaman olmuş, hareket etmeden olduğu yerde duruyordu. Umduğu şeyi bekliyordu. Bir süre sonra sert bir darbe sesi, acı bir feryat ve suya atılan bir cismin çıkardığı ses geldi. Genç kadının tüyleri diken diken olmuştu.

Ed içeri girdiği zaman, hâlâ gözlerini dışarı dikmiş, bakıyordu. Ed yavaş yavaş yanına geldi;

kadının elindeki hançeri alarak duvardaki yerine yerleştirdi. Sonra genç kadını kolundan tutarak koltuklardan birine oturttu.

“Joe Saul nerede?” diye sordu. “Ona veda etmeye gelmiştim.”

Mordeen kendisini şaşkınlıktan kurtarmıştı. “Ed, o kötü kalpli değildi, günahkâr değildi,” diye mırıldandı.

“Biliyorum.”

“Hiçbir şey düşünecek halde değilim. Başladı, sancılarım başladı.”

Bu sırada Joe Saul açık kapının eşiğinde belirdi. Bacakları ayırık, omuzları düşük, dişlerini sıkmiş, gözleri hiddetinden alev alev yanarak içeriye bakıyordu. Mordeen onu görünce, kocasına doğru ilerledi. Onun bu öfkeli halini, kendisine aldırış etmeden yanından geçişini görünce korkak korkak duvarda asılı pardesülerin altına gizlenir gibi bir harekette bulundu.

Ed: “Saatlerdir seni arıyorum, yahu!” diye bağırdı... “Emir aldım, bu gece hareket ediyorum. Sana veda etmeye gelmiştim. Nen var, Joe Saul? Yine mi içtin yoksa?”

“İçtim mi? Hayır!” Sesi pek kızgındı. “Ben hasta... bitmiş bir adamım. Anlıyor musun, bitmişim ben.”

Ed üzüntülü bir sesle: “Dr. Zorn’a mı gittin yoksa?” diye sordu.

“Evet, ona gittim. Gittim, ona kendi kendime gittim. Bana kimse git dememişti. Allahın belâsı, kimse bana git dememişti!”

Ed umutsuzca: “Dr. Zorn’a gittin demek, iyice biliyor musun?” diye mırıldandı.

Mordeen derin bir acı içinde kıvranıyordu,

Joe Saul’un öfkeyle tutuşmuş gözleri yoruldu, bitkin bir hal aldı. Arkadaşının gözlerine bakamıyordu. Mordeen’e de bakmıyordu. “Doktor Zorn: ‘Kalbinden hastasın,’ dedi, sağlam değilmiş. Çocukken hastalanmışım, onun yüzünden olmuş.”

Ed, arkadaşını bir çocukmuş gibi teselli etmeye kalktı: “Ne olur, ne üzülüyorsun, tehlikeli bir şey değil ya?”

“Hem de nasıl tehlikeli... Hiç kendimi üzmemeliymişim, her şeyi oluruna bırakmalıymışım. Doktor öyle söylüyor. Başkası değil de ben yapacağım bunları.”

Ed masanın kenarındaki sandalyelerden birine oturmuş, katıla katıla gülüyordu. “Ne olmuş,” dedi, “bir süre için her şeyi oluruna bırakmak fena mı? Keşke ben de yapabilirsem. Fena mı, çocuğunla oynarış, dinlenirsin.”

Joe Saul düşman bir tavırla: “Evet,” diye mırıldandı. “Mr. Victor bütün kitapları okudu, her şeyi öğrendi; işleri kendi başına çevirebilir.”

Mordeen yüzünü elleriyle kapamıştı.

Ed: “Victor’u unut artık,” diye karşılık verdi. “Burada değil.”

Joe Saul bunu işitmemişti, aynı edayla konuşmaya devam etti. “Bir gün o da bir gemiye kaptan olacak. Etrafında kadınlar bulunacak. Kaptan yemek verecek, her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol için arasına köprüye çıkacak; ama herifin içine işlememiş ki deniz. Sadece denizin üstünde gidip gelen bir otel sahibinden pek farkı olmayacak.”

“Kes artık Joe Saul,” diye müdahale etti Ed. “Victor’u niye bu derece ayıplıyorsun?”

Joe Saul sert bir şekilde devam ediyordu. “Dünyanın her açık yerinden bir tutam alev olup enginlere fırlıyorduk. Bizler gemiciydik. Birbirine çatılan sopalara gerdiğimiz ilkel, basit yelkenlerle açılıp dünyayı içinde bulunduğu karanlıktan kurtaracak ışığı aradık. Rüzgârlara, akıntılara göğüs gererek uzun seferlere çıktık. Sahil sahil dolaşarak Sidon, Cornwall, Kartaca ve Ümit Burnu’na

ulaştık. Sonra yine kapkara, bilinmeyen okyanuslara dalıp gözlerimiz bağlı, yola çıktık ve pırıl pırıl yepyeni bir dünya keşfettik. Meşakkatli hayat okulunda pişe pişe: Kuşun uçuşundan, rüzgârın esişinden, havanın kokusundan dünyanın ve havanın nasıl olacağını anlar olduk.”

Ed: “Dikkat et, Joe Saul, biraz atıyor olmayasın,” diye sözünü kesti.

Ama Joe Saul hiç işitmemişçesine bildiği gibi konuşmaya devam ediyordu: “Mr. Victor da, eh, oldukça zararsız, sıkışırsa kitabı var eline. Ama, bakmadan görmez, dinlemeden duymaz. Limana girdiğimiz zaman neredeyse elini iyi çeviremediği için şamandırayı kaçırıyorduk. O, ne yapacağını düşünürken, bir koca şamandırayı ikiye bölüp geçiyorduk az kalsın. Bereket, ben yanıdaydım. Belki bir başka sefer yanında olmayacağım tutar. Belki yatakta olurum; öyle ya, hasta adamın biriyim ben. Oysa bir zamanlar sırf kuvvet ve sıhhat sembolü olduğumu, vesikası ile birlikte isbat etmeye, onu başkalarına hediye, Noel hediyesi olarak vermeye kalkıyordum.”

Ed ayağa kalkarak şöminenin başına gitti. Ellerini ateşe uzattı; hem ısınıyor, hem de düşünüyordu. Demiri alıp ateşi karıştırdı. Birden kararını verdi. Mordeen’in omuzuna dokunarak geri döndü, arkadaşına baktı. “Yalan söylüyorsun, Joe Saul,” dedi. “Daha evvelce senin yalan söylediğini, hele bana karşı böyle hareket ettiğini görmemiştim. Bırakır seni, hakikate dönmeni beklerdim, ama vaktim yok. Olup biteni, işin doğrusunu anlat artık.”

Joe Saul: “Ne yalanı? Hangi hakikat?” diye kekeleydi.

“Ne yalanı olduğunu kendin de biliyorsun. Öyle değil mi, Joe Saul? Sen de farkındasın bunun. Bu sefer soğuk gerçekleri eşeleyip, olayı olduğu gibi karşılamamı istiyorum. Sana yardım etmek hakkım ve görevimse ancak sen gerçeği itiraf ettikten sonra harekete geçebilirim. Haydi, Joe Saul, ağzını aç; itiraf et artık.

Joe Saul’un bütün vücudu ürperdi, külçe gibi bir sandalyenin üstüne yığıldı. Perişan bir sesle konuşmaya başladı.

“Ben ısrar ettim. Dr. Zorn görmemi istemiyordu. Zorladım. Bana da göstermesi için ısrar ettim. Kuvvet ve sevincimden deli gibiydim. Göstermezse başka birine gidip, istediğimi yaptıracağımı söyledim. Mikroskoba baktırması için ne kadar ısrar ettim.”

Mordeen ayağa kalkmış, bir eliyle ocağın üstündeki rafa tutunmuştu. Ed genç kadına bakarak, onu Joe Saul’un nazarlarından saklamak için ikisinin arasına girdi. “Bir aptal için bu kadar tatlı yalan yeter,” diye söylendi. “Fakat senin daha akıllı olduğunu sanırdım. Birazcık kafası işleyen için gerçekten daha büyük bir zevk tasavvur edilemez.”

“Israr ettim, ille beni de mikroskoba baktır, dedim. Yusuvarlak, lomboz deliği gibi yusuvarlak, pırıl pırıl bir şey gördüm önce. Sonra yandaki tokmağı oynattım, her şey yavaş yavaş ortaya çıktı... Ve hepsini, kıvrılmış, kurumuş, katılıp kalmış ölü spermaların hepsini gördüm. Ah, Allahım! Hepsisi de ölmüş kalmıştı!” Joe Saul eliyle yüzünü kapadı.

Ed ayağa kalkmış, şefkat ve merhametle arkadaşının üzerine eğilmişti. “Pek vaktim kalmadı, Joe Saul,” dedi. “Senin için bir şey yapabilir miyim, bir faydam dokunur mu?”

Joe Saul ellerini yüzünden çekmeden: “Kimse bir şey yapamaz,” diye inledi. “Yapılacak bir şey kalmadı. Her şey bitti. Kanım zürriyetim, asırlar boyunca bana kadar gelen soyum tükendi. Şimdi kendi ömrümün de nihayete ermesini bekliyorum artık; bir süre sonra, ben de göçüp gideceğim..”

Ed içini çekti. Yardım bekler gibi Mordeen’e baktı: Sonra tekrar arkadaşına döndü. Sert bir sesle: “Ne yapmayı düşünüyorsun, Joe Saul?” diye sordu. “İndir ellerini aşağı. Ellerinin, karanlığının arkasına saklanmaya, ışıktan kaçmaya çalışma. Dünya yıkıldı da sen altında mı kaldın yoksa? Her şey eskisi gibi akıp gidiyor. Ne yapmayı düşünüyorsun? Neye karar verdin? Çabuk ol, fazla vaktim kalmadı.”

Joe Saul başını kaldırarak: “Benim de düşünecek pek vaktim olmadı,” dedi.

“Bütün bir ömür boyunca düşünebilirdin, pek çok vaktin vardı, ama sen cesaret edemedin.”

Joe Saul’un içindeki öfke gittikçe genişleyip kabarak kafasına doğru hücum etmişti. Vahşi bir sesle: “Onu gebertmeliyim!” diye kükredi. “Belki kimseye söylemeyecektir ama, biliyor o: Dünyada onun için yaşanacak bir yer kalmadı. Bu insanın benimle aynı dünyada yaşamasına müsaade edemem.”

Ed: “Victor’u unut, Victor’u unut,” diye söylendi. “Mordeen ne olacak, onu söyle?”

Joe Saul dişlerini sıkıp önündeki duvara baktı: “Bu ihanete nasıl göz yumabilirim?” diye mırıldandı. “Onun yüzüne bakacak olsam, yada bir an için aklıma gelecek olsa, aklım başımdan gidiyor, o dakika boğazımı sıkasım geliyor. Yeter Ed, bana yaptığın işkence yeter!” Yüzünü tekrar elleriyle örttü, bütün vücudu sarsılıyordu. “Bu dünyada benim için yaşanacak bir yer kalmadı,” diye inledi.

Mordeen koltuğun birine gömülmüş, onun derinliğinde saklanmaya çalışıyordu.

Ed’in sesi Joe Saul’un suratını bir kamçı gibi dövmeye başlamıştı. “Ayağa kalk, pis, korkak mahlûk!” diye bağırdı. “Ayağa kalk, yoksa elimden bir kaza çıkacak, kendimi tutamayıp iki tokat aşk edeceğim. Ayağa kalk diyorum sana!”

Joe Saul hayret içinde arkadaşının bu öfkeli haline bakıyordu. Yavaş yavaş oturduğu yerden ayağa kalktı. “Bu ne demek, dostum?” diye kekeleydi.

“Dostun, mostun değilim artık. Bundan fazlasına tahammül edilmez. Ne oluyormuşuz yani; kendi nefsinden kıymetli, senden önemli bir şey yok mu dünyada sanıyorsun? Böyle güzel, sevimli bir mahlûğu kendi keyfin, kaprisin uğruna kırmaktan çekinmiyor musun? Bütün ömrünü bu korkak, küstah, bencil, kendinden başkasını düşünmeyen adamın dostluğuyla mı harcadım yoksa... ne yazık!”

“Ed, neler söylüyorsun? Ağzından çıkanı kulağın işitiyor mu?”

“Tabî işitiyor... Sana müstesna bir güzellik sunuluyor da, sen onu ayaklarının altına alıyorsun. Dünyada pek az erkeğe nasip olan bir aşkla sevildiğin halde, bu nimeti gururuna feda ediyorsun; Allahın belâsı gururundan, onurundan aşağı mı zannediyorsun o?”

“Ed, dostum, anlamıyor musun? Benim çocuğum değil karnındaki, benim çocuğum olamaz ki...”

“Evet, senin çocuğun. Senin hasta ruhunun idrak edemeyeceği bir kesinlikle sana ait bu çocuk. Ruhun, kimbilir ruhun ne biçim şeydir, görmek isterdim. Muhakkak o gördüğün ölü spermalar gibi olmalı; olmalı değil, muhakkak öyledir bence.” Ed öylesine tükürür, vururcasına konuşuyordu ki, Joe Saul inen darbelerden korunmak ister gibi elini kaldırdı.

“Bir kadın sana, tamamen sana ait bir çocuk veriyor. Onun sana karşı duyduğu aşk o derece büyük ki; kendisini o ana kadar bilmediği, doğru bulmadığı bir işi yapmaya sevk ediyor ve zerresine hanel gelmiyor, iffetinden bir şey kaybetmiyor. Sana güzellik ve aşk verebilmek için kendini güzellik ve aşkla bürüyor. Senin gibi bir aptalı, pis, kötü kalpli bir aptalı sevmekle ne büyük bir hata etmiş.”

“Peki, niye bana söylemedi? Niye ben...”

“Çünkü anlayamazdın onu, aklın ermezdi. Bu basitliğine onu anlayacak büyüklüğü, olgunluğu gösteremezdi. Hayatı olduğu gibi göremediğin için yaşamaktan bile âcizsin... Bütün güzellikleri yere batırircasına gururunun o körolası kayalığında ezmeye çalışıyorsun... Acaba ömründe böyle bir şeyi anlayacak olgunluk gösterdin mi?” Ed, Joe Saul’un hemen önünde duruyordu: Birden bütün öfkesinin, nefretinin ifadesi olan şiddetli bir tokat attı arkadaşının yüzüne.

Joe Saul’un gözleri kocaman olmuştu. Yavaş yavaş elini kaldırıp kıpkırmızı kesilen yanağına dokundu, sonra çekip avucuna baktı. Bir külçe gibi arkasındaki sandalyeye yığılmıştı. Fakat gözleri hâlâ öyle kocaman kocaman arkadaşının yüzüne bakıyordu.

Ed'in dudakları titriyor, gözlerinden derin bir teessür akıyordu. Sandalyenin yanında, yere çöküp, kollarını Joe Saul'un omuzuna attı. "Bir arkadaşın verebileceği her şeyi, hattâ nefreti bile tattırdım sana, Joe Saul," dedi. "Bu sonuncusu pek acı ama... adam öldürmek bile bunun yanında hiç kalır. Biraz önce söylediğimi kulağın duymamıştı ki, bu gece yarısı hareket ediyorum. Yapabileceğim her şeyi, her şeyi yaptım. İçinde bulunduğun karanlık denizde yalnız başına kalacaksın bundan sonra. Belki içinden, etrafında bulunan her güzel şeyi ezmek, parçalamak, mahvetmek gelecek. Ama senin daha cesur, daha azimli olduğunu sanırdım, Joe Saul. Bir şey ikram etmek, vermek çok kolaydır, ama onu kabul etmek cesaretini, kibarlığını ve cömertliğini, evet onu kabul etmek cömertliğini ancak büyük adamlar, olgun insanlar gösterebilir."

Joe Saul gözlerini çevirdi, boş gözlerle uzaklara bakıyordu.

Ed: "Artık yalnız başına kalıyorsun," diye devam etti. "Ne yapacağını yada neye karar vereceğini bilmiyorum. Ama sanmam ki, bütün bir ömür boyunca bayağı, düşük karakterli bir insana dostluk etmiş olayım."

Joe Saul gözlerini bir süre boşlukta dolaştırdıktan sonra tekrar arkadaşına dikti. "Beni bırakma, Ed," diye yalvardı. "Allahımı seversen beni yalnız bırakma. Korkuyorum. Ne yapacağımı bilmiyorum.. Ne olur beni bırakma!"

Ed: "Sana söyledim, bu gece hareket ediyorum," dedi. Sesi pek yumuşaktı. "Öyle emir aldım."

"Korkuyorum, ne yapacağımı bilemiyorum."

"Ne yapman lâzım geldiğini ben de bilemiyorum, Joe Saul. Fakat içinde bir nebze daha büyüklük kalmış olmasını isterim. Kötürümlerin içinde öyle bir his vardır ki, sağlam adamdan daha sağlam yapar onları derler. Senin de iyice düşünüp sevilen bir baba ve koca olduğunu anlamamı isterim. Senin ulaştığın bu mutluluk birçok erkeklerin akıllarına bile gelmeyecek derecede. Bunun mazeretini arayacak, açıklamaya çalışacak olan sen değilsin. Sen ancak kendi içinde, içini kaplayan sisin içinde ona lâyük olacak iyiliği, onu kabul cömertliğini aramalısın."

Joe Saul hayret içinde onu seyrediyordu. "Bu söylediklerinin doğru olduğundan emin misin, Ed?" diye mırıldandı.

"Tabî eminim, hem de nasıl... Ama sen, eğer sen daha emin olmak istiyorsan, önünde katedilecek uzun, aydınlık bir yol var."

"Bu yeni, bilinmeyen bir yol olacak... Onu tek başıma bulabilir miyim dersin?"

"Başka bir yol bulmana imkân yok ki. Gel vedalaşalım, Joe Saul. Denize açılırken talihimin açık olmasını temenni et; yeni yola çıkarken kendin için de aynı şeyleri iste. Hadi, Joe Saul. İlk adımı at bakalım. Hadi Joe Saul." Eliyle Joe Saul'un omuzuna dayanıp onu ileri doğru itti. Masanın üstünden şapkasını alıp Saul'un başına giydirdi. Üniformasının düğmelerini ilikledi.

Joe Saul kesik kesik: "Ed..." diyordu.

"Sus... Çalışıp becermen lâzım... Bu işi kendi kendine başaracaksın."

Joe Saul'u hafif hafif iterek kaptan köprüsüne kadar çıktılar. Sonra Ed geri dönüp eşikte durdu; Mordeen'in gözlerine bakıyordu. Sevgi ve saygıyla eğildi. Ve hızla uzaklaşıp gözden kayboldu. Joe Saul durduğu yerde arkadaşının uzaklaşmasını seyrediyordu.

Mordeen ayağa kalkıp kapıya doğru ilerledi. Bu sırada kuvvetli bir sancı gelmiş, genç kadını yere yıkmıştı. Yerde ağrıdan tortop olmuş, kıvranıp duruyordu. Tırnaklariyle döşemeyi yırtmak istercesine yeri kazıyor, doğum ağrıları içinde feryat ediyordu.

Joe Saul: "Mordeen!" diye bağırarak içeri koştu. Onu yerde kıvranır görünce üzerine atıldı, kaldırdı, göğsüne bastırdı. Bir yandan da: "Mr. Victor! Mr. Victor!.." diye bağırıyordu. "Neredesin be adam, Victor, yardıma gel!"

IV

ÇOCUK

Bu dörtköşe beyaz oda, her türlü süsten yoksun, şahsiyetsiz bir hücreyi, bir tarafına büyükçe bir kapı açılmış dörtköşe bir mukavva kutuyu andırıyordu. Ortada yüksek bir hastahane karyolası, yanbaşında, üstünde su dolu bir sürahiyle bir bardak duran bir masa vardı. Ses nakletmeyecek şekilde yapılmış olan oda, sessiz, dünyadan ayrı, gizli bir hücre gibiydi.

Yatakta Mordeen vardı; saçları yastığın üstüne dağılmış, hemen yanbaşında bezlerle sarılmış ufacık bir paket duruyordu. Yüzüne ince bir tülbent örtülmüş, sakin, hareketsiz yatıyordu. Fakat ciğerlerinin en derin köşelerine kadar temiz hava almak istiyormuşçasına gürültüyle nefes alıyor, göğsü hızla inip kalkıyordu. Arasına başını bir yandan öbür yana çeviriyor, şuarsuz bir şekilde inliyordu.

Büyük kapı açılarak o girdi, eşikte durmuş, içeri bakıyordu. Bir kab ve uzun beyaz bir önlük giymişti. Gözleri dışında bütün yüzü bir ameliyat maskesiyle kapalıydı. Yavaş yavaş karyolaya yaklaşarak, gece ışığının hafif aydınlığı altında yatan kadına baktı. Sonra yanbaşındaki sarılı çıkını muayene etti. Eldivenli eliyle genç kadının yüzünü örten tülbenti hafifçe açarak:

“Mordeen!” diye fısıldadı.

Kadın sanki bu sözü işitmiş gibi derin bir nefes alarak öte tarafa döndü. “Öldü,” diye mırıldandı kadın. “Öldü, bütün dünya öldü. O öldü.”

“Hayır Mordeen, ölmedi. Burada, yanında her zaman yaşayacak.”

Yastığın üstündeki başı bir iki defa sağa sola döndü. Öfkeyle: “Ed, Victor’un kendi çocuğunu almasını istiyorum, çocuğunu alsın,” diye fısıldadı. “İstiyordum ama, öldü. Her şey öldü.”

Joe Saul: “Beni dinle, Mordeen,” dedi. “O burada, dinleniyor. Çok kuvvet sarfedip yorulduğu için dinleniyor, biraz buruşmuş, ama çok yorgun. Öyle yumuşak saçları var ki...” Gözlerini yere dikti. “Ağzını görsen, o tatlı ağzını, tıpkı seninki gibi Mordeen.”

Birdenbire kadının gözleri açıldı; başını kaldırdı. “Joe Saul, neredesin?” diye sordu. “Joe Saul! Niye gittin? Nereye gittin?”

Joe Saul genç kadının arkasına bir yastık yerleştirerek, bir bezle alnındaki terleri sildi.

“Buradayım, Mordeen,” dedi. “Uzaklaşmadım ki; hem gittimse bile geldim. Buradayım.”

“Kim öldü? Joe Saul mu öldü?”

“Ben buradayım. Bir ara aklımı oynatmıştım ama, şimdi düzeldim.”

Mordeen: “Belki hiçbir zaman öğrenmeyecek,” diye fısıldadı gizlice. “Şüphelenmez bile belki. Belki Joe Saul’u memnun edebilirim.” Göğsünü sıktı, nefes almıyordu.

Joe Saul, karısı rahatlayana kadar alnını uğuşturdu, terini cildi. “Sıkma kendini, bırak,” dedi. “Biliyorum, çok şeyler biliyorum. Meselenin dışarıdan görünen şeklinin önemsiz olduğunu biliyorum. Mordeen, benim belli bir tohumumun öteki tohumlar üzerinde bir üstünlüğü olduğunu anladım, hissettim artık. Vermem gerekenin de sadece bu olduğunu biliyorum. Şimdi öyle değil. Şimdi öğrendim.”

“Sen Joe Saul musun? Yüzün yok ama, yalnız sesin geliyor ve beyaz bir yüz görüyorum.”

“Soyumun devam edeceğini, kanımın dolaşacağını sanıyordum ama, öyle değilmiş. Bilgim, evet durmadan tekrarlanan, kafama doldurulan bilgim, gururum, evet gururum ve içimdeki ateş, Mordeen,

içimdeki ateş ve arkadaşlık, aşk öyle ki; buzdan bir elbise gibi üstümüze geçirilen yalnızlığı her zaman bulamıyoruz. Ben sadece bunları verebiliyorum.”

“Yüzün nerede? Yüzüne ne oldu, Joe Saul?”

“O önemli değil. Ne olacak, olup olacağı bir yüz değil mi! Gözler, burun, çenenin şekli, bana ait oldukları için bence saklamaya değer şeyler sadece bunlar. Öyle değil mi?”

“Asıl mesele soyda, devam edip gidecek olan soydadır. Mordeen, bizim küçük çirkin örneğimiz, zayıf, iğrenç, kafadan sakat, haşın, kavgacı, şer kumkuması örneğimiz, zulmü bilen ve tahammülün üstünde zalim olan örneğimiz.”

Genç kadın doğrulmaya, yattığı yerden yükselmeye çalıştı. “Joe Saul,” dedi. “Çocuk ölü doğdu.”

“Hayır, yaşıyor. İşte asıl önemli olan da bu... Rahat dur, Mordeen. Hareket etmeden yat da, dinlen. Dayanılmaz bir azaba katlandım. O kıvılcım, o insan yaşamaya devam etti; bütün şartlar, dişin, tırnağın, rüzgârın, fırtınanın, şimşeğin bütün kuvvetiyle ona karşı koyduğu, bütün şartlar aleyhine olduğu halde yaşadı; her şeye rağmen hayattan vazgeçmedi.”

“Nerede öyleyse şimdi?”

“Yanına bak. Nasıl mışıl mışıl uyuyor. Bu sevgili soyumuz korkarak doğduğu halde, son derece cesur. Mum ışığı gibi titrek bir zekâ ile doğduğu halde, tepeden tırnağa güzellik ve akıl... Bizden başka hangi mahlûk ona bu derece güzellik verebilir, onu böyle güzel yaratabilirdi. Bütün kusurlarımıza, kötülüklerimize rağmen, içimizde bir yerde pırıl pırıl yanan bir tarafımız kalmış meğer. Zaten önemli olan da bu ya. Pırıl pırıl parlıyor, ışıl ışıl yanıyor ya...”

Genç kadının gözleri parlamaya, şuuru eter bulutlarının üstüne çıkmaya başlamıştı. “Sen Joe Saul’sun,” dedi. “Benim kocam... Demek biliyorsun?”

“Biliyorum tabii. Bunu öğrenmek, her babanın bütün çocuklara baba ve her çocuğun bütün babalara evlât demek olduğunu öğrenmek için az şeye mi katlandım! Böyle inhisar altına alınacak, başkalarından ayırıp nama kaydettirilebilecek bir belge değil ki... Mordeen, *hu evlâttır, evlât.*”

Mordeen: “Burası çok karanlık,” diye mırıldandı. “Elektriği yakar mısın? Biraz aydınlık gelsin. Yüzünü göremiyorum.”

“Işık mı? Işık mı istiyorsun? Sana ışık vereyim öyleyse.” Yüzündeki maskeyi çaktı; yüzü ışıl ışıl, gözleri pırıl pırıl yanıyordu. “Mordeen,” dedi, “evlâdımı seviyorum.” Sesi boğuldu. Biraz daha yükselterek devam etti: “Mordeen, evlâdımızı, çocuğumuzu seviyorum.” Başını kaldırıp muzaffer bir edayla haykırdı: “Mordeen, oğlumu seviyorum, oğlumu taparcasına seviyorum.”

SON

İnci, Yukarı Mahalle, Fareler ve İnsanlar ve daha birçok romaniyle tanıdığımız ve sevdiğimiz John Steinbeck bu eseriyle karşınıza yepyeni bir konu ve hüviyetle çıkıyor.

Steinbeck, insanda hayatı devam ettirmek içgüdüünün eşsiz gücü hakkında bize bir fikir vermek dileğiyle yola çıkmış, önümüze gerçekten canlı ve taze bir roman koymuştur. Kendisi bu tarza roman-oyun adını veriyor. Fareler ve İnsanlar gibi Alev'de de hem okunmak, hem de oynanmak için, konuşmaların güçlü ve sahneye elverişli olmasına önem verilmiştir.

Bir sirk dekoru içinde başlayan ve şaşırtıcı muhit ve meslek değişiklikleri içinde kişileri insan yönleriyle aynı kalan ve ana temayı sürdüren bu romanı da ötekiler gibi çok sevilmiştir.

80 lira

do